

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Redogörelse
för
Högre Elementar-Läroverket i Westerås

under läsåret 1869—1870

jemte

Inbjudning

till

Års-Examen och Slutöfningarna

den 1:a och 2:a Juni 1870

af

Ludvig Mossberg,
Läroverkets Rektor.

Innehåll: *Redogörelse för Elementar-Läroverken i Westerås, Sala och Arboga samt
Stadspedagogerna i Köping, Nora och Linde.*

WESTERÅS,
A. F. Bergh, 1870.

I. Redogörelse för högre Elementarläroverket i Westerås.

A. Undervisningen.

Höstterminen, som började den 27 Augusti, afslutades den 17 December.

Vårterminen började den 15 Januari, och kommer enligt H. H. Efori bestämmande att afslutas Thursdagen den 2 Juni.

Läroverket har haft att glädja sig åt besök af Herr Expeditions-Sekreteraren *G. Wennerberg*, som den 9—13 Maj inspekterade Läroverket och afhörde undervisningen.

Helso tillståndet har under hela läsåret varit godt såväl bland Lärare, som lärjungar. Af den i staden gängse Pässjukan har bland skolungdomen endast ett mindre antal varit angripet.

Bland de obetydliga afvikelser från gällande föreskrifter rörande undervisningsplanen, som egt rum, må nämnas, att i 3:dje klassen 5 lärare undervisat, samt att fjerde klassen, i hvilken lärjungeantalet vid läsårets början var 64, varit fördelad på 2:ne parallela afdelningar (IVa. och IVb.), hvilka i alla ämnen samtidigt undervisats af särskilda lärare på särskilda rum. Genom realisternas fåtalighet har det varit möjligt att undervisa dem dels gemensamt med resp. klassiska liniens lärjungar, dels så, att 2:ne afdelningar samtidigt af samma lärare undervisats. Genom denna nödfallsutväg och de 2:ne extra Lärare, åt hvilka Kongl. Maj:t i Nåder beviljat anslag under hela läsåret, hafva lärarekrafterna kunnat räcka till.

De lärjungar på klassiska linien, hvilka icke begagna undervisningen i det Grekiska språket, hafva på de åt detta språk under veckan anslagna lärotimmarna varit sysselsatta i öfverensstämmelse med de i Nådiga Circuläret af den 10 Mars 1869 meddelade föreskrifter. I de klasser, der enligt samma Circulär valet varit fritt emellan latinskrifning och läsning af svensk litteratur, har det förstnämnda läroämnet antagits. Då icke-Grekernas undervisning tillsammans med resp. real-afdelningar, hvilket i Circuläret framställes såsom regel, dels måste lägga nya svårigheter till de redan förutvarande för uppgörande af en någorlunda ändamålsenlig läseordning, dels olämpligt syntes vara att, åtminstone vid första tillämpningen af den i Circuläret meddelade undervisningsplanen, till gemensam undervisning i t. ex. Engelska språket förena lärjungar på så betydligt olika ståndpunkt, som klassici och realister i de högre afdelningarna, har undervisningen för de nu ifrågavarande lärjungarne varit helt och hållet särskild och förlagd på för annan undervisning lediga eftermiddagar. Lärjungarna hafva dervid varit ordnade i lexlager, oberoende af de klasser de tillhöra, och i Latinskrifning samt Engelska språket hafva alltid 2:ne lärare samtidigt undervisat. På det att lexlagen icke skola blifva för många, synes det dock vara nödvändigt antingen att anmälan till befrielse från läsningen af Grekiska språket får ske endast vid läsårets början, eller också att, ifall sådan anmälan sker vid Vårterminens början, de då anmälde skola visa sig ega sådan kunskap i Engelska språket, att de i detta ämne kunna inpassas uti någotdera af de förut befintliga lexlagen. Önskligt hade efter min öfvertygelse varit, att endast *ett* läroämne blifvit satt i stället för Grekiskan, t. ex. Latinskrifning eller Engelska språket, hvarvid, i händelse det förstnämnda ämnet blifvit antaget, den dermed sammanhängande olägenheten af ökad korrekturarbete för lärarne kunnat undvikas, om undervisningen blifvit riktad hufvudsakligen på extemporerade öfningar. Med den nuvarande splittringen af icke-Grekernas särskilda undervisning, fruktar jag, att de erhålla en ännu svagare ersättning för den saknade undervisningen i Grekiska språket, än den de möjligen kunde få.

Den dagliga undervisningstidens indelning har under hela läsåret varit kl. 7—9, 11—2, samt tvenne eftermiddagar i veckan kl. 4—5. Första halftimmen af läsedagen, kl. $\frac{1}{2}$ 7—7, har som vanligt varit egnad åt bön med bibelläsning och förklaring. Ledningen af dessa andaktsstunder har äfven detta läsår handhafs af Adjunkten, Fil. Dokt. *Lyrberg*. Den dervid förekommande förklaring har omfattat *Matthei* och *Marci* Evangelium. Gudstjenst har hvarje helgdag under någon lärares ledning hållits på läroverkets stora sal, den kallaste årstiden för hela ungdomen, annars för ungefär halfva antalet, då den andra hälften bevisat Gudstjensten i Domkyrkan.

Gymnastiköfningar hafva egt rum för klasserna IVa.—VII: Måndagar kl. 5—6 samt Onsdagar och Fredagar kl. 6—7; för klass. I—IVb.: Tisdagar, Onsdagar och Fredagar kl. 5—6. Samfälda öfningar i gevärsexercis och manöver för klass. IVa—VII hafva försiggått Tisdagar kl. 6—7 och i bajonettfäktning för klass. VI och VII Lördagar kl. 4—5. I fäktning med florett och sabel hafva 28 lärjungar i kl. VI erhållit undervisning hvarje Thursdag kl. 5—6 samt dessutom vid frivilliga extra lektioner, hvilka varit förlagda på olika timmar efter särskild öfverenkommelse för hvarje gång.

Bataljonsexercis i fria luften har vid tjenlig väderlek på de ordinarie gymnastiktimmarna egt rum, äfvensom målskjutning på särskilda timmar för lärjungarne i sjunde klassens högre afdelning, som från andra öfningar än dessa varit befriade. Från gymnastiköfningarne blefvo på grund af läkarebesigtning befriade: vid början af Höstterminen 32 och vid Vårterminens början 38 lärjungar, hvilket i medeltal utgör omkring 11 procent af antalet närvarande lärjungar.

Vid sångöfningarna hafva lärjungarne varit fördelade i 6 af indelningen i läsklasser oberoende afdelningar, hvilka hvardera undervisats föreskrifven tid. Instrumentalöfningar hafva egt rum 3 timmar i veckan.

Beträffande undervisningen i Teckning har, i öfverensstämmelse med föreskriften i Kgl. Circularbrevet af den 19 Juni 1866, åt real. i V—VII en timme hvarje vecka utöfver den eljest för teckning afsedda tiden varit anslagen, och har samma timme äfven varit använd till extra ritöfningar för de lärjungar, som frivilligt dertill anmält sig. I dessa frivilliga ritöfningar hafva 30 lärjungar deltagit.

För lärjungarnes skriftliga hemarbeten har ett särskildt schema varit gällande, och beträffande lärjungarnes öfriga hemarbeten har i öfverensstämmelse med föreskriften i Nådiga Cirkuläret af den 12 Maj 1865 i hvarje afdelning funnits en Anteckningsbok, i hvilken för hvarje dag blifvit antecknad, hvilka arbeten lärjungarne haft att fullgöra i hemmet.

Hemlexor hafva förekommit i alla klasser: i klasserna I—V i allmänhet i 2:ne läroämnen för hvarje dag, i de öfriga i 3:ne, och kunna dessa hemlexor anses hafva upptagit i klassen I en timme, i II—V två; samt i VI och VII tre å fyra timmar om dagen.

Hvad för öfrigt beträffar undervisningens omfång och indelning på de båda bildningslinierna, begagnade läroböcker m. m., inhentas detta af följande uppgift om

Genomgångna Pensa under läsåret:

Christendom.

Klassen I. 4 tim. — *Biblisk Hist.*: Gamla Testamentets, efter *Hübner* (Thomanderska uppl.) — *Kateches*: Första hufvudstycket och till 3:dje Artikeln på det andra. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Kl. II. 3 tim. — *Bibl. Hist.*: Gamla Testamentets. — *Kateches*: 3:dje, 4:de och 5:te hufvudstyck. och repetition af de föregående. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Kl. III. 3 tim. — *Bibl. Hist.*: Nya Testamentets efter *Kurtz.* — Katechisation.

Kl. IV. 3 tim. — Katechisation med ledning af *Norbecks* lärobok i Theologi. — *Bergs* Bibel-Handbok. — Nya Testamentets läsning med förklaring.

Kl. V. 3 tim. — Katechisation med ledning af *Norbecks* lärobok i Theologi. — *Bergs* Bibel-handbok. — Nya Testamentets läsning med förklaring.

Kl. VI. Lägre afdeln. 2 tim. — De (4) första kap. af *Norbecks* Theologi. — 1:sta perioden af *Cornelii* Kyrkohistoria. — Nya Testamentets läsning med förklaring.

Högre afdeln. 2 tim. — 5:te, 6:te och 7:de kap. af *Norbecks* Theologi. — 2:dra perioden af *Cornelii* Kyrkohistoria. — Nya Testamentets läsning på grundspråket med förklaring.

Kl. VII. Lägre afdeln. 2 tim. — *Norbecks* Theologi: kap. 8—11. — *Cornelii* Kyrkohistoria. — Nya Testamentets läsning på grundspråket med förklaring.

Högre afdeln. 2 tim. — Repetition af *Norbecks* Theologi och *Cornelii* Kyrkohistoria. — Nya Testamentets läsning på grundspråket med förklaring.

Historia och Geografi.

Klassen I. 4 tim. — *Historia*: till Kalmare-Unionen efter *Ekelunds* mindre sammandrag jemte *Alanders* läsebok. — *Geografi*: Europas politiska till Nederländska monarkien.

Kl. II. 4 tim. — *Historia*: från Kalmare-Unionen till Drott. Christina jemte *Alanders* läsebok. — *Geografi*: Europas politiska från Nederländska monarkien till Asien.

Kl. III. 4 tim. — *Historia*: från Drott. Christina till lärobokens slut jemte *Alanders* läsebok. — *Geografi*: Asiens och Afrikas fysiska och politiska.

Kl. IV. **Klassiska linien.** 4 tim. — *Historia*: Gamla tidens till Romarne efter *Pütz'* lärobok, jemte begagnande af *Palmblads* "Berättelser" såsom läsebok. — *Geografi*: Norra och Södra Amerikas samt Australiens fysiska och politiska.

Real-linien. 4 tim. — *Historia*: Gamla och Medeltidens efter *Wennerströms* lärobok jemte begagnande af *Kastmans* och *Brunii* "historiska bilder" såsom läsebok. — *Geografi*: Lika med klassiska linien samt derjemte Sveriges och Norriges Geografi.

Kl. V. **Klassiska linien.** 3 tim. — *Historia*: Gamla tidens efter *Pütz'* lärobok jemte begagnande af *Palmblads* "Berättelser" såsom läsebok. — *Geografi*: Repetition af Europas fysiska och politiska.

Real-linien. 4 tim. — *Wennerströms* lärobok i Allmänna Historien jemte begagnande af *Kastmans* och *Brunii* "Historiska bilder" såsom läsebok. — *Geografi*: Lika med klassiska linien.

Kl. VI. Lägre afdeln. **Klassiska linien.** 3 tim. — *Historia*: Medeltidens efter *Pütz'* lärobok. — *Geografi*: Repetition af Asiens och Afrikas fysiska och politiska.

Högre afdeln. **Klassiska linien.** 3 tim. — *Historia*: *Ekelunds* större sammandrag af Fäderneslandets Historia från början till Frihetstiden. — *Geografi*: Sveriges och Norriges repeterad.

Kl. VII. Lägre afdeln. **Klassiska linien.** 3 tim. — *Historia*: *Pütz'* lärobok i Nyare Tidens till Tredje tidrymden genomgången och repeterad samt Fäderneslandets från Carl XII:s död äfven genomgången och repeterad. — *Geografi*: Repetition af den fysiska samt Sveriges och Norriges politiska.

Real-linien. 4 tim. — *Historia*: *Pütz'* lärobok i Nyare Tidens till "Restaurationen under Bourbonerne" samt Fäderneslandets efter *Ekelunds* större sammandrag med större utförlighet genomgången från och med Gustaf I. — *Geografi*: Lika med klassiska linien.

Högre afdeln. **Klassiska linien.** 3 tim. — De antagna läroböckerna fullständigt jemte repetition.

Real-linien. 4 tim. — Detsamma som klassiska linien, dock med större utförlighet i Fäderneslandets nyare historia.

Mathematik.

Klassen I. 5 tim. — *Arithmetik*: Sorters reduktion och de 4 räknesätten med sorter samt bråks förkortning efter *Zweigbergks* lärobok. Öfning i hufvudräkning, med ledning af *Nordlunds räkneöfningsexempel.* — *Linearteckning* efter *Ekman.*

Kl. II. **Klassiska linien.** 4 tim. — *Arithm.*: Sorters reduktion samt de 4 räknesätten med sorter. Repetition af vanliga och decimalbråk. — *Geometri*: Eukl. Bok. 1 (*Lindmans* uppl.) till o. med prop. 26 utom bevisen för theoremerna.

Kl. III. 3 tim. — *Bibl. Hist.*: Nya Testamentets efter *Kurtz.* — Katechisation.

Kl. IV. 3 tim. — Katechisation med ledning af *Norbecks* lärobok i Theologi. — *Bergs* Bibel-Handbok. — Nya Testamentets läsning med förklaring.

Kl. V. 3 tim. — Katechisation med ledning af *Norbecks* lärobok i Theologi. — *Bergs* Bibel-handbok. — Nya Testamentets läsning med förklaring.

Kl. VI. Lägre afdeln. 2 tim. — De (4) första kap. af *Norbecks* Theologi. — 1:sta perioden af *Cornelii* Kyrkohistoria. — Nya Testamentets läsning med förklaring.

Högre afdeln. 2 tim. — 5:te, 6:te och 7:de kap. af *Norbecks* Theologi. — 2:dra perioden af *Cornelii* Kyrkohistoria. — Nya Testamentets läsning på grundspråket med förklaring.

Kl. VII. Lägre afdeln. 2 tim. — *Norbecks* Theologi: kap. 8—11. — *Cornelii* Kyrkohistoria. — Nya Testamentets läsning på grundspråket med förklaring.

Högre afdeln. 2 tim. — Repetition af *Norbecks* Theologi och *Cornelii* Kyrkohistoria. — Nya Testamentets läsning på grundspråket med förklaring.

Historia och Geografi.

Klassen I. 4 tim. — *Historia*: till Kalmare-Unionen efter *Ekelunds* mindre sammandrag jemte *Alanders* läsebok. — *Geografi*: Europas politiska till Nederländska monarkien.

Kl. II. 4 tim. — *Historia*: från Kalmare-Unionen till Drott. Christina jemte *Alanders* läsebok. — *Geografi*: Europas politiska från Nederländska monarkien till Asien.

Kl. III. 4 tim. — *Historia*: från Drott. Christina till lärobokens slut jemte *Alanders* läsebok. — *Geografi*: Asiens och Afrikas fysiska och politiska.

Kl. IV. **Klassiska linien.** 4 tim. — *Historia*: Gamla tidens till Romarne efter *Pütz'* lärobok, jemte begagnande af *Palmblads* "Berättelser" såsom läsebok. — *Geografi*: Norra och Södra Amerikas samt Australiens fysiska och politiska.

Real-linien. 4 tim. — *Historia*: Gamla och Medeltidens efter *Wennerströms* lärobok jemte begagnande af *Kustmans* och *Brunii* "historiska bilder" såsom läsebok. — *Geografi*: Lika med klassiska linien samt derjemte Sveriges och Norriges Geografi.

Kl. V. **Klassiska linien.** 3 tim. — *Historia*: Gamla tidens efter *Pütz'* lärobok jemte begagnande af *Palmblads* "Berättelser" såsom läsebok. — *Geografi*: Repetition af Europas fysiska och politiska.

Real-linien. 4 tim. — *Wennerströms* lärobok i Allmänna Historien jemte begagnande af *Kustmans* och *Brunii* "Historiska bilder" såsom läsebok. — *Geografi*: Lika med klassiska linien.

Kl. VI. Lägre afdeln. **Klassiska linien.** 3 tim. — *Historia*: Medeltidens efter *Pütz'* lärobok. — *Geografi*: Repetition af Asiens och Afrikas fysiska och politiska.

Högre afdeln. **Klassiska linien.** 3 tim. — *Historia*: *Ekelunds* större sammandrag af Fäderneslandets Historia från början till Frihetstiden. — *Geografi*: Sveriges och Norriges repeterad.

Kl. VII. Lägre afdeln. **Klassiska linien.** 3 tim. — *Historia*: *Pütz'* lärobok i Nyare Tidens till Tredje tidrymden genomgången och repeterad samt Fäderneslandets från Carl XII:s död äfven genomgången och repeterad. — *Geografi*: Repetition af den fysiska samt Sveriges och Norriges politiska.

Real-linien. 4 tim. — *Historia*: *Pütz'* lärobok i Nyare Tidens till "Restaurationen under Bourbonerne" samt Fäderneslandets efter *Ekelunds* större sammandrag med större utförlighet genomgången från och med Gustaf I. — *Geografi*: Lika med klassiska linien.

Högre afdeln. **Klassiska linien.** 3 tim. — De antagna läroböckerna fullständigt jemte repetition.

Real-linien. 4 tim. — Detsamma som klassiska linien, dock med större utförlighet i Fäderneslandets nyare historia.

Mathematik.

Klassen I. 5 tim. — *Arithmetik*: Sorters reduktion och de 4 räknetsätten med sorter samt bråks förkortning efter *Zweigbergks* lärobok. Öfning i hufvudräkning, med ledning af *Nordlunds räkneöfningsexempel.* — *Linearteckning* efter *Ekman.*

Kl. II. **Klassiska linien.** 4 tim. — *Arithm.*: Sorters reduktion samt de 4 räknetsätten med sorter. Repetition af vanliga och decimalbråk. — *Geometri*: Eukl. Bok. 1 (*Lindmans* uppl.) till o. med prop. 26 utom bevisen för theoremen.

Real-linien. 7 tim. — *Arithm.*: Sorter, enkel Regula-de-tri samt repetition af bråk. — *Geom.*: Eukl. Bok. I (*Lindmans* uppl.).

Kl. III. **Klassiska linien.** 4 tim. — *Arithm.*: Enkel Regula-de-tri. — *Geom.*: Eukl. Bok. I (*Lindmans* uppl.).

Real-linien. 7 tim. — *Arithm.*: Repet. af Regula-de-tri (enkel och sammansatt). — *Geom.*: Eukl. B. I—IV (den äldre uppl.).

Kl. IV. **Klassiska linien.** 4 tim. — *Arithm.*: Repet. af bråk, sorter och Regula-de-tri. Öfning i hufvudräkning efter *Nordlunds* exempelsamling. — *Geom.*: Eukl. B. II och III samt repet. af B. I.

Real-linien. 7 tim. — *Arithm.*: Intresse-, Rabatt- och Diskont-räkning; repet. af bråk och sorträkning. — *Algebra* (*Björulings*, 8:e uppl.): Om negativa kvantiteter samt eqvationer af 1:a graden med en obekant jemte problemerna på sid. 93—100; 1:a afdeln. af problemsamlingen utom probl. 85—96. — *Geom.*: Eukl. B. III och IV; repet. af B. I och II.

Kl. V. **Klassiska linien.** 4 tim. — *Arithm.*: Repet. af bråk (vanliga och decimal-). — *Algebra*: de 4 räknesätten med bråk (§§ 2 och 3 af kap. 2, 8:e uppl.). — *Geom.*: Eukl. B. III och IV.

Real-linien. 7 tim. — *Algebra*: Om irrationela kvantiteter, kvadratrötter, imaginära kvant., eqvationer af 2:a graden till paragr. om roteqvationer. Problemerna sid. 73—78 i läroboken (7:e uppl.) samt ni 85—96 i problemsaml. 1:a afdeln., hvarjemte probl. 13—35 i 2:a afdeln. blifvit be-gagnade till extemporalier (muntligen). — *Geom.*: Eukl. B. V och VI (*Björulings* uppl.) utom bevisen för theorem. i kap. 2 och 3 af Bok. V. — Rep. af B. I—IV.

Kl. VI. **Klassiska linien.** 4 tim.

Lägre afdeln. — *Arithm.*: Intresse-, Rabatt- och Diskont-räkning. — *Algebra*: Om irratio-nela kvant. och kvadratrötter jemte 1:a kap. af Eukl. Bok. V (*Björulings* uppl.). Problemerna i läro-boken sid. 67—73 och i problemsaml. 1:a afdeln. 1—84, 97—120.

Högre afdeln. — *Algebra*: Om imaginära kvantiteter och eqvationer af 2:a graden till rot-eqvationer. Problemer: i läroboken sid. 73—78 och i problemsaml. 1:a afdeln. 85—96 och 2:a afd. 36—58. — *Geom.*: Eukl. Böck. V och VI (Bok. V såsom real-linien i 5:te klass.).

Real-linien. 6 tim.

Högre afdeln. — *Algebra*: från roteqvationer till förra delens slut; sednare delen (utom paragr. om oändliga progressioner). Problemsaml. 2:a afdelningen; af den 3:e: probl. 1—42, 85—116 samt några få af de geometriska; äfven några i 5:te afdelningen. — *Geom.*: Eukl. Böck. V och VI samt repet. af I—IV. — *Trigonometri*, efter *Lindmans* lärobok, t. o. med trianglars solution, dock utom tillämpningarne sid. 56—63.

Kl. VII. **Klassiska linien.** 4 tim.

Lägre afdeln. — *Algebra*: slutet af förra delen: §§ 5 och 6 af kap. 8 jemte repet. af det-sammans föregående §§. Problemsaml. 2:a afdeln. 1—58. — *Geom.*: repet. af Böck. V och VI (Bok. V såsom real-linien i 5:e kl.); de geometr. problemerna 1—10 och 26—42 i 2:a afdeln. af problemsaml. — För öfrigt problemöfningar, utan förberedelse, muntligen inför läraren. — [Några få lärjungar dess-utom särskildt: *Algebra* (8:e uppl.) sednare delen: kap. 9 (om eqvationer med flere obekanta) §§ 1—3 och en god del af § 4].

Högre afdeln. — *Algebra*: sednare delen, kap. 9 (om eqvationer med flere obekanta) §§ 4 och 5 (till största delen) jemte repet. af §§ 1—3, äfvensom kap. 10 (om rötter i allmänhet); probl. 59—72 i 2:a afdeln. af problemsamlingen. — *Geom.*: Böck. V och VI (fullständigt). — För öfrigt repetition; problemöfningar, dels muntligen (utan förberedelse) inför läraren och dels skriftligen. — [Några få lärjungar dessutom särskildt: *Algebra*, kapitlen om potenser, logaritmmer och progressioner jemte åtskilliga problem i 5:e afdeln. af samlingen].

Real-linien. 5 tim.

Lägre afdeln. — *Algebra*: kap:t om progressioner afslutadt och, i sammanhang dermed, probl. 1—61, 76—79, 81, 82 i 5:e afdeln. af problemsamlingen; ibid. 4:e afdeln. probl. 1—34. — *Geom.*: repet. af Böck. I—VI; stereometri efter *Wiemers* lärobok 1:a Boken och en handskrifven kurs; de geometriska probl. i 3:e afdeln. af samlingen och, af dem i den 4:e afdelningen, probl. 35—50, 59—63. — *Trigonometri* (*Lindmans*) §§ 35 och 36, probl. 1—23 och numer. ex. 1—10 samt repet. ifrån bör-jan. — För öfrigt problemöfningar, utan förberedelse, muntligen inför läraren, till en del gemensamt med högre afdelningen.

Högre afdeln. — Problemsaml. 4:e afdeln. från probl. 59, 5:e afdeln. från probl. 76. — Re-petition. Problemöfningar muntligen (utan förberedelse) och skriftligen.

Naturvetenskap.

Kl. I. 2 tim. — *Fysisk Geografi*: Europas, Asiens, Afrikas, Amerikas och Australiens efter *Palmblads* lärobok.

Kl. II. 2 tim. — *Botanik*: *Arrhenii* mindre lärobok fullständigt. Läsning af växter.

Kl. III. **Klassiska linien.** 2 tim. — *Botanik*: Repetition af *Arrhenii* mindre lärobok och af den större det viktigaste till "Frukten". Läsning af växter efter herbarier och plancher.

Real-linien. 3 tim. — *Botanik*: detsamma som klass. linien. — *Zoologi*: *Torins* lärobok, inledningen och däggdjuren.

Kl. IV. **Klassiska linien.** 2 tim. — *Botanik*: *Arrhenii* större lärobok, "Frukten" samt repetition af det föregående. Läsning af växter. — *Zoologi*: *Torins* lärobok, inledningen och däggdjuren.

Real-linien. 3 tim. — *Botanik*: detsamma som klass. linien. — *Zoologi*: *Torins* lärobok, foglarne. — 1 tim. *Fysik*: *Floderi* lärobok till § 50.

Kl. V. **Klassiska linien.** 2 tim. — *Botanik*: de viktigaste inhemska familjerna i de 2:ne första serierna af *Fries'* naturliga växtsystem, efter *Arrhenii* lärobok. Läsning af växter. — *Zoologi*: *Torins* lärobok, foglarne.

Real-linien. 2 tim. *Botanik* och *Zoologi*: detsamma som klass. linien. — 2 tim. *Fysik*: *Floderi* lärobok, §§ 60—80, 87, 89, 90 jemte problemöfningar ur *Floderi* problemsamling samt *Jocknicks* mekanik, kap. I.

Kl. VI. Lägre afdelningen. **Klassiska linien.** 1 tim. — *Botanik*: Tredje och fjärde serierna af *Fries'* naturliga växtsystem, samt repetition af de båda föregående. — *Zoologi*: *Torins* lärobok, Reptilier, Batrachier och Fiskar. — 1 tim. *Fysik*: *Floderi* lärobok till § 50 jemte dithörande problem i problemsamlingen.

Högre afdeln. **Klassiska linien.** 1 tim. — *Botanik*: Repetition af de viktigaste inhemska nat. familjerna. — *Zoologi*: *Sundevalls* lärobok, leddjuren samt repetition af det föreg. — 1 tim. *Fysik*: *Floderi* lärobok till § 80 samt läran om ljudet.

Real-linien. 1 tim. — *Botanik* och *Zoologi*: detsamma som klass. linien. — 5 tim. *Fysik*: *Floderi* lärobok, optik, värmelära samt repetition af akustiken.

Kl. VII. Lägre afdeln. **Klassiska linien.** 2 tim. — *Floderi* lärobok, dynamik, akustik och värmelära.

Real-linien. 6 tim. — *Fysik*: Magnetism och Elektricitet. — *Mekanik*: *Jocknicks* lärobok jemte problem i ur såväl *Floderi* som *Focks* samlingar. — *Kemi*: *Jocknicks* lärobok.

Högre afdeln. **Klassiska linien.** 2 tim. — *Fysik*: *Floderi* lärobok, magnetism och elektricitet, samt repetition af mekaniken, akustiken och värmeläran.

Real-linien. 6 tim. — *Fysik*: repetition af hela *Floderi* lärobok med problem i. — *Mekanik*: repetition af *Jocknicks* lärobok jemte problem i af *Fock*, *Hultman* m. fl. — *Kemi*: *Berlins* lärobok till och med koppar.

Filosofi.

Kl. VII. Lägre afdeln. **Real-linien.** 2 tim. — *Logik*: *Borelii* lärobok.

Högre afdeln. 2 tim. — *Schema till Antropologien af C. P. W.* samt *Borelii* lärobok i *Logik*.

Svenska.

Kl. I. 6 tim. — Läsning af *Sundéns* och *Modins* läsebok (1:sta delen) med redogörelse för innehållet; små skriftliga uppsatser (på lärorummet) samt rättskrifningsöfningar; *Sundéns* språklära: rättskrifningsläran, det viktigaste af formläran samt den enkla satsens delar.

Kl. II. 3 tim. — Läsning af *Sundéns* och *Modins* läsebok (1:sta delen) med redogörelse för innehållet samt läsning ur minnet af vissa skaldestycken; rättskrifningsöfningar och små skriftliga uppsatser (på lärorummet); *Sundéns* språklära: se föregående klass.

Kl. III. 3 tim. (gemens. för båda linierna). — Läsning af *Sundéns* och *Modins* läsebok (2:dra delen), såsom i föreg. klass; sats- och rättskrifningsöfningar samt smärre uppsatser (på lärorummet); *Sundéns* språklära: Formläran utförligare, samt det viktigaste af satsläran.

Kl. IV. 3 tim. (gemens.) — Läsning af ofvannämnda läsebok såsom i föregående klass; sats- och rättskrifningsöfningar samt smärre uppsatser (på lärorummet); *Sundéns* språklära: Formläran och allm. satsläran i det närmaste fullständigt.

Kl. V. **Klassiska linien.** 2 tim. **Real-linien.** 3 tim. (2 gem. med klass. 1.) — Läsning af *Sundéns* och *Modíns* läsebok (3:dje del.) såsom i föregående klasser; *Sundéns* språklära: repetition af formläran och allm. satsläran, samt det allra viktigaste af syntaxen; satsanalys; ett hemthema hvarannan vecka.

Kl. VI. Lägre afdeln. 2 tim. — Läsning af *Sundéns* och *Modíns* läsebok (3:dje del.) samt *Hammerichs* Danska och Norska läsestycken; *Sundéns* språklära: repetition af ljud-, form- och allm. satsläran samt syntaxen; valda stycken ur *Rydqvist*, sv. Spr.-lagar; satsanalys och talöfningar; en uppsats eller översättning hvarannan vecka.

Högre afdeln. 2 tim. — Läsning af valda stycken ur Svensk, Norsk och Dansk litteratur; *Sundéns* språklära: läroboken fullständigt genomgången och repeterad; undervisning om stilens egenskaper, tropor och figurer samt disposition efter *Brodéns* lärobok; talöfningar: en uppsats eller översättning hvarannan vecka.

Kl. VII. Lägre afdeln. **Klassiska linien.** 2 tim. **Real-linien.** 3 tim. (2 gemens.) — Läsning af valda stycken ur Svensk, Norsk och Dansk litteratur; Svenska språkets och litteraturens historia: t. o. m. Akademiska perioden med ledning af *Bjurstens* lärobok; talöfningar; en utförligare uppsats hvarje månad.

Högre afdeln. **Klassiska linien.** 2 tim. **Real-linien.** 3 tim. (2 gemens.) — Läsning såsom i föreg. klass; litteraturhistoria: Romantiska perioden; talöfningar; en utförligare uppsats hvarje månad.

Tyska.

Kl. I. 8 tim. — Substantivens, Adjektivens, Pronomens och Verbens former efter *Hjorth*. — *Flachs* Elementarbok st. 1—29.

Kl. II. **Klassiska linien.** 4 tim. — *Svedboms* mindre läsebok st. 44—50, samma författares större läsebok st. 1—12. — Grammatik: Deklinationerna och konjugationerna. De starka verben.

Real-linien. 6 tim., deraf 1 timme gemens. med 3:dje kl. real-afdeln. — *Flachs* Elementarbok st. 1—21. Översättn. från Svenska till Tyska, med ledning af samma lärobok.

Kl. III. **Klassiska linien.** 4 tim. — *Svedboms* läsebok st. 13—46. — Grammatik: Genusreglerna efter *Brodéns* läsebok. Repetition af det förut lästa. — Lokutionsöfningar efter *Flachs* Elementarkurs.

Real-linien. 4 tim. — Detsamma som klassiska linien.

Kl. IV. **Klassiska linien.** 2 tim. — *Svedboms* läsebok st. 46—70. — Grammatik: Formläran efter *Brodén*. — Lokutionsöfningar efter *Flachs* Elementarkurs.

Duplikant-afdeln. 2 tim. — Grammatik lika med föregående afdeln. — *Svedboms* läsebok st. 47—64 samt lokutionsöfningar efter *Flachs* Elementarbok.

Kl. V. **Klassiska linien.** 2 tim. — Formläran fullständigt repeterad. — *Svedboms* läsebok st. 71—100. — Lokutionsöfningar efter *Flachs* Elementarbok.

Real-linien. 2 tim. — Detsamma som klass. linien. — Ett hemthema hvarje vecka.

Kl. VI. Lägre afdeln. **Klassiska linien.** 1 tim. — Repetition af formläran, jemte det viktigaste af syntaxen. — *Svedboms* läsebok st. 100—119.

Högre afdeln. 1 tim. — *Hjorths* grammatik fullständigt. — *Schillers* "Wilhelm Tell" 4 acter. — Skrif- och Lokutionsöfningar.

Real-linien. 2 tim. — Detsamma som klassiska linien och dessutom ett hemthema hvarje vecka.

Franska.

Kl. IV. **Real-linien.** 5 tim. — *Oldes* språklära: Innanläsnings- och uttalsöfningar; det viktigaste af Artiklarna, Substantiven, Adjektiven, Hjelpverben samt de regelbundna verben. — *Oldes* läsebok: st. 28—68 af 1:sta afdeln.

Kl. V. **Klassiska linien.** 3 tim. — *Oldes* språklära: 1:sta kursen af kap. 1—6. — *Oldes* läsebok: 1:sta afdeln. st. 1—50.

Real-linien. 5 tim. — *Oldes* språklära: 1:sta kursen af kap. 2—7. — *Oldes* läsebok: 2:dra afdeln. st. 1—37.

Kl. VI. Lägre afdeln. **Klassiska linien.** 4 tim. — *Oldes* språklära: 1:sta och 2:dra kursen

af kap. 2—7. — *Oldes* läsebok: 1:sta afdeln. st. 51—75, 2:dra afdeln. st. 1—40. — Skriföfningar på lärorummet efter *Olde*, st. 1—30.

Högre afdeln. — **Klassiska linien.** 4 tim. — *Oldes* språklära: 1:sta och 2:dra kurs. af kap. 2—7, samt det viktigaste af kap. 8 och 9. — *Oldes* läsebok: 2:dra afdeln. st. 41—114. — Skriföfningar på lärorummet efter *Olde*: st. 31—68.

Real-linien. 5 tim. — *Oldes* språklära: 1:sta och 2:dra kurs. af kap. 2—9. — Variétés Littéraires, Troisième Livraison. — Skriföfningar på lärorummet efter *Olde* och *Pauli*.

Kl. VII. **Klassiska linien.** 5 tim. — *Oldes* språklära: de 10 första kap. — "L'avare" af *Molière*. "L'honneur et l'argent" af *Ponsard* 2 act. — Extemporalier. — Skrif- och Lokutionsöfningar. — Ett hemthema hvarannan vecka.

Real-linien. 5 tim. — *Oldes* språklära: kap. 1—10. — Variétés Littéraires 3:dje häftet samt de 2:ne första acterna af "*Le Parasite*" i det 4:de. — Extemporalier. — Skrif- och Lokutionsöfningar. — Ett hemthema hvarje vecka.

Högre afdeln. — **Klassiska linien.** 3 tim. — Fullständig repetition af *Oldes* språklära. — "Le Bourgeois Gentilhomme" af *Molière* samt 4:de häftet af Variétés Littéraires. — Extemporalier och Lokutionsöfningar. — Ett hemthema hvarannan vecka.

Real-linien. 5 tim. — *Oldes* språklära fullständigt. 4:de häftet af Variétés Littéraires. "Le Tartuffe" af *Molière*. *Mignet*: "Histoire de la révolution française" 1 kap. — Extemporalier. — Skrif- och Talöfningar. — Ett hemthema hvarje vecka.

Engelska.

Kl. II. — **Real-linien.** 4 tim. — Reglerna för innanläsning, Substantivens, Adjektivens, Pronomens och Verbens böjning. Läseboken st. 1—8; allt efter *Sundsténs* lärobok.

Kl. III. **Real-linien.** 4 tim. — De allmännaste reglerna för Substantivens, Adjektivens, Räkneordens, Pronomens och Verbens böjning (reguliera och irreguliera), st. 1—17: allt efter *Sundsténs* lärobok.

Kl. IV. **Icke-Greker.** 4 tim. — *Sundsténs* lärobok: det viktigaste af uttalsläran och formläran till de oregelbundna Verben. — *Sundsténs* läsebok: st. 1—9 samt st. 10—16 endast den engelska texten.

Real-linien. 3 tim. — *Oldes* uttalslära: §§ 1—9. — Formläran efter *May's* språklära fullständigt. — *May's* läseöfningar st. 27—30. — English Reading by *May*: st. 1—7. Två lärjungar dessutom st. 8—11.

Kl. V. **Icke-Greker.** 2 tim. — *Sundsténs* lärobok: det viktigaste af uttalsläran och formläran till de oregelbundna Verben. — *Sundsténs* läsebok: st. 1—9.

Real-linien. 2 tim. — Uttalsläran och gramm. lika med 4:de real-afdeln. — English Reading by *May*: st. 20—33.

Kl. VI. Lägre afdeln. **Icke-Greker.** 2 tim. — *Sundsténs* lärobok: det viktigaste af uttalsläran och formläran till de oregelbundna Verben. — *Sundsténs* elementarbok: st. 1—22. Öfvers. från Svenska till Engelska af st. 1—8.

Högre afdeln. **Icke-Greker.** 2 tim. — Detsamma som föreg. afdelning.

Real-linien. 2 tim. — *May's* språklära fullständigt. — *Löwenhjelm's* språklära §§ 51—79. — "Ivanhoe" by *Walter Scott*: kap. 3—8. — Lokutionsöfningar.

Kl. VII. Lägre afdeln. **Klassiska linien.** 1 tim. — Uttalsläran jemte formläran till oregelbundna verben efter *Sundsténs* lärobok. St. 1—22 af *Sundsténs* elementarbok.

Icke-Greker. 3 tim. — Uttalsläran jemte formläran fullständigt och kap. 1—4 af Syntaxen efter *Sundsténs* lärobok. Explik. af sid. 1—85 af *Sundsténs* elementarbok. Öfversättu. från Svenska till Engelska af st. 1—28 af samma elementarbok.

Real-linien. 3 tim. — *Löwenhjelm's* språklära till och med kap. om præpositionerna. — "Ivanhoe" by *W. Scott*, kap. 3—12. — Extemporalier. — Skrif- och Lokutionsöfningar. — Ett hemthema hvarannan vecka.

Högre afdeln. **Klassiska linien.** 1 tim. — *May's* språklära. — "A Christmas Carol in prose" by *Charles Dickens*: 3 staves.

Icke-Greker. 3 tim. — Detsamma som föregående afdelningens icke-Greker.

Real-linien. 3 tim. — *Löwenhjelm's* språklära fullständigt. — "Macbeth" af *Shakespeare*. — Extemporalier. — Skrif- och talöfningar. — Ett hemthema hvarannan vecka.

Latin.

Klassen II. 10 tim. — *Rabes* läsebok: 1:sta afdeln. styck. 1—8, 11, 14, 15, samt 2:dra afdeln. — *Rabes* Grammatik: det viktigaste af formläran. — Vokabelläsning.

Kl. III. 10 tim. — *Cornelius Nepos*: de Regibus, Aristides, Iphierates, Chabrias och Timotheus. — *Rabes* Grammatik: Formläran fullständigare samt det viktigaste af kasusläran i Syntaxen med extemporerade öfningar.

Kl. IV. 8 tim. — *Cornelius Nep.*: Miltiades, Themistocles, Cimon, Lysander & Thrasybulus. — *Ovidii Metamorph.*: Quattuor ætates samt Pyramus & Thisbe. — *Grammatik*: Formläran utförligare samt Hufvudreglerna af Syntaxen och Prosodik med de viktigaste anmärkningarne, allt efter *Rabes* större lärobok. — Extemporerade satsöfningar. — Ett hemthema i veckan.

Kl. V. 8 tim. — *Cæsar*: de bello Gallico 1:a boken. — *Ovidius: Metamorph.*: Phaëton samt Pyramus & Thisbe. — Grammatik och Prosodik efter *Rabes* lärobok. — Extemporerade satsöfningar.

Kl. VI. Lägre afdeln. 8 tim. — *Livius*: förra hälften af 1:a boken. — *Cicero*: de Senectute. — *Virgilius*: Æn. 4:de boken. — Grammatik och Prosodik efter *Rabes* lärobok.

Högre afdeln. 8 tim. — *Livius*: senare hälften af 1:sta och förra hälften af 2:dra boken. — *Cicero*: de Amicitia. — *Virgilius*: Æn. 1:a boken samt v. v. 1—330 af 5:te boken. — Grammatik och Prosodik efter *Rabes* lärobok.

Kl. VII. Lägre afdeln. 7 tim. — *Livius*: 2:a boken från kap. 17 samt 3:e boken. — *Virgilius*: Æn. 3:dje boken. — *Horatius*: 27 od. af 1:a boken. — Repetition af Grammatiken. — Extemporalier efter *Törneblads* Latinska skriföfningar.

Högre afdeln. 7 tim. — *Livius*: 3:dje boken från kap. 21. — *Virgilius*: Æn. 6:te boken. — *Cicero*: Quæstiones Tusculanæ 1:a boken. — *Horatius*: od. 1:a och 2:a böck. — Grammatik och Extemporalier såsom i lägre afdeln. — Antiquiteter efter *Bojesen*.

Ett hemthema i veckan för klass. IV—VII.

Grekiska.

Kl. IV. 6 tim. — *Grammatik* af *Löfstedt*: det viktigaste af Attiska dialektens formlära till konjugationen på μ (§ 50). — *Läsebok* af *Aulin*: spridda läsöfningar för nomina och verb.

Kl. V. 6 tim. — *Grammatik*: Attiska dialekten utförligare. — *Xenophons* Anabasis: 1:a Bok. §§ 5—27 af 2:dra kap. samt kap. 4.

Kl. VI. Lägre afdeln. 6 tim. — *Grammatik*: Attiska dialekten till Verba irregularia (§ 58 $\frac{1}{2}$). — *Xenophons* Anabasis: 1:sta Bok. — *Homeri* Odysse: 1:sta Rhaps. vers. 1—150 jemte prosodik och Episk formlära.

Högre afdeln. 6 tim. — *Grammatik*: Attiska och Episka dialekten fullst. till Verba irregularia (§ 58 $\frac{1}{2}$). — *Xenophons* Anab.: Bok. 2 kap. 6, och 3:dje Boken. — *Homeri* Odysse: Rhaps. 1 och 2 samt 200 vers. af den 3:dje.

Kl. VII. Lägre afdeln. 5 tim. — *Grammatik*: Attisk och Episk formlära till Verba irregularia (§ 58 $\frac{1}{2}$); Syntax till pronomen. — *Xenophons* Anab.: Kap. 4—8 4:de Boken, samt 5:te. — *Homeri* Iliad: 1:sta Rhaps. och 500 vers. af 2:dra.

Högre afdeln. 5 tim. — *Grammatik*: Formlära och Syntax. — *Xenophons* Anab.: Böck. 1—6 (kap. 5—10 af 5:te och den 6:te icke repeterade). — *Homeri* Odysse: Rhaps. 1—3 och Iliad: Rhaps. 1—3 (men 2 och 3 icke repeterade).

Hebreiska.

Kl. VII. Lägre afdeln. 1 $\frac{1}{2}$ tim. — Psaltaren, de 5 första Psalmerna. — *Lindbergs* Grammatik till Verba irregularia.

Högre afdeln. 1 $\frac{1}{2}$ tim. — Psaltaren, de 15 första Psalmerna. — Det viktigaste af Grammatiken efter *Lindberg*.

B. Lärarne.

Till den Adjunksbefattning, som alltsedan Vårterminen 1867 varit ledig och under tiden uppehållits af vikarier, blef den 24 Januari innevarande år utnämnd Fil. Dokt. *C. G. Åström*, hvilken vi, under tillönskan af en lycklig och välsignelserik verksamhet, helsa välkommen ibland oss.

Tjenstlediga hafva varit: Lektorn, Prosten *J. F. Norman*, Lektor *V. Enblom* samt Con-Rektor *D. Olafson* och Adjunkten *A. Hedenlund*, alla 4 under hela läsåret, för sjukdom. **Förordnade:** till vik. Lektorer: Adjunkten, Fil. Dokt. *C. A. Hvasser* för Prosten *Norman*; Fil. Dokt. *J. E. Modin* för Lektor *Enblom*, båda under hela läsåret; till vik. Adjunkter: Fil. Kand. *O. Melander* under Höst- och Fil. Kand. *E. Sandelius* under Vårterminen för Con-Rektor *Olafson*; Stud. vid Upsala Universitet *G. W. Nyberg* för Adj. *Hvasser* i anledning af nyssnämnde dennes förordnande; Stud. vid Upsala Universitet *C. J. Lindstén* för Adj. *Hedenlund*, de båda sistnämnda under hela läsåret. Den lediga Adjunksbefattningen uppehölls af Fil. Dokt. *Åström* såsom vikarie under Höstterminen, och under Vårterminen intill dess densamma af honom såsom ordinarie tillträdde. Såsom extra lärare hafva under hela läsåret tjenstgjort Studd. vid Upsala Universitet *C. F. E. Brandberg* och *P. A. V. Gullbergson*.

Undervisningen var under Höstterminen på följande sätt fördelad mellan Lärarne:

Undertecknad Rektor: Latin i klass. VII; Latinskrifning med icke-Greker i VI	15 tr i veckan.
Lektorn, R. N. O., L. K. V. A., Fil. Dokt. <i>E. G. Björöling</i> : Matematik i VII och VI ₂ . r.)*	19 „ „
Lektorn, Fil. Dokt. <i>J. S. Löfberg</i> : Hist. och Geogr. i VII och VI ₂ .	17 „ „
Lektorn, Fil. Dokt. <i>C. H. Johanson</i> : Naturvetenskap i VII och VI ₂ . (utom Kemi i VI ₂ . r.) inclusive 2 tr Mekanik	21 „ „
Lektorn, Fil. Dokt. <i>D. A. Sundén</i> : Svenska i VII och VI; Filosofi i VII	14 „ „
Lektorn, Theol. Kand., Fil. Dokt. <i>F. Gihl</i> : Christendom i VII—IVa.; Hebreiska	18 „ „
v. Lektorn, Fil. Dokt. <i>C. A. Hvasser</i> : Grekiska i VII, VI och IVa.	28 „ „
v. Lektorn, Fil. Dokt. <i>J. E. Modin</i> : Tyska i VI ₂ .; Franska i VII ₂ . k., VII r.; Engelska i VII och VI samt med icke-Greker	20 „ „
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>H. E. Lyrberg</i> : Christendom i IVb.—II; Latin i III; morgonbönerna med dithörande bibelförklaring	27 „ „
Adjunkten <i>S. H. Rathsmann</i> : Franska i VII ₁ . k., VI, V k.; Tyska i VI ₁ . k.; Kalligraf i III	23 „ „
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>F. J. L. Wulff</i> : Matematik i VI ₂ . k., VI ₂ . r. (3 tr), VI ₁ . V och IVa.	26 „ „
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>P. A. Peterson</i> : Engelska i II och III; Tyska i II, III, IVa. och V; Naturvetenskap i II	24 „ „
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>G. A. Westholm</i> : Hist. och Geogr. i III, IVa., V och VI ₁ .; Latin i IVa.	25 „ „
Adjunkten, Fil. Kand. <i>K. A. Stigman</i> : Svenska i II, III, IVa. och V; Hist. och Geogr. i II och IV r.; Tyska i II och III r., IVb.; Latinskrifning med icke-Greker i V	24 „ „
v. Adjunkten, Fil. Kand. <i>O. Melander</i> : Latin i VII ₁ . (1 t:e), VI och V	25 „ „
v. Adjunkten, Fil. Dokt. <i>C. G. Åström</i> : Naturvetenskap i VI ₁ . V, IVb. och III; Franska i IV r.; Matematik i III k.; Hist. och Geogr. i IVb.; Kemi i VI ₂ . r.	26 „ „

*) 2 = högre, 1 = lägre afdelningen, k. = klassiska linien, r. = reallinien.

v. Adjunkten <i>C. J. Lindstén</i> : alla ämnen i I, utom Kalligrafi och Teckning	27	tr	i	veckan.
v. Adjunkten <i>G. W. Nyberg</i> : Latin i II; Matematik i II <i>k.</i> , II och III <i>r.</i> ; Naturvetenskap i IVa.; Kalligrafi i II	25	”	”	”
extra Läraren <i>C. F. E. Brandberg</i> : Fysik i IV—VI1.; Engelska i IV och V samt med icke-Greker; Matematik i IVb.; Franska i V <i>r.</i>	26	”	”	”
extra Läraren <i>P. A. V. Gullbergson</i> : Svenska och Latin i IVb.; Grek. i IVb. ó. V	22	”	”	”
Musik-Direktören <i>G. Nordvall</i> : Musik- och Sångöfningar i alla klasser	11	”	”	”
Ritläraren <i>N. Tufveson</i> : Kalligrafi i I; Teckning i alla kl. samt med icke-Greker	10	”	”	”
Gymnastikläraren Kapten <i>R. Bolling</i> : Gymnastik och vapenföring i alla klass.	9	”	”	”

Under Vårterminen har Fil. Kand. *E. Sandelius* såsom vik. Adjunkt haft samma tjänstgöring, som under Höstterminen Fil. Kand. *O. Melander*. Med H. H. Efori begifvande hafva under Vårterminen sjetta klassens båda afdelningar undervisats tillsammans i Grekiska språket, hvarigenom vik. Lektor *Hvassers* undervisningsskyldighet minskats med 6 timmar i veckan, hvar emot han under samma tid öfvertagit den Latinskrifning med icke-Greker (2 tr i veckan), som under Höstterminen handhades af Rektor, hvars undervisningsskyldighet således under Vårterminen varit minskad med 2 tr i veckan.

Skriföfningarna hafva under läsåret handhafs:

de *Latinska* af Rektor för VII2.; af vik. Adj. *Melander* (under Vårterminen v. Adj. *Sandelius*) för VII1. och VI2.; af extra Läraren *Gullbergson* för VI1.; af Adj. *Wulff* för V; af Adj. *Westholm* för IVa.; af Adj. *Åström* för IVb.

de *Svenska* af Lektor *Sundén* för VII; af Lektor *Gihl* och Adj. *Peterson* för VI2.; af Adj. *Rathsman* för VI1.; af Adj. *Stigman* för V och IVa.; af extra Läraren *Gullbergson* för IVb.

de *Franska* af v. Lektor *Modin* för VII.

de *Tyska* af Adj. *Peterson* för VI; af extra Läraren *Brandberg* för V och af vik. Adj. *Nyberg* för IV.

de *Mathematiska* af Lektor *Björling*.

de *Fysikaliska* af Lektor *Johansson*.

Klassföreståndare hafva under läsåret varit: Lektor *Björling* för VII2.; Lektor *Johanson* för VII1.; Lektor *Sundén* för VI2.; v. Lektor *Hvasser* för VI1.; Adj. *Rathsman* för V; Adj. *Westholm* för IVa.; extra Läraren *Gullbergson* för IVb.; Adj. *Lyrberg* för III; Adj. *Peterson* för II; v. Adj. *Lindstén* för I. Den särskilda inspektionen öfver lärjungarne har varit fördelad emellan samtliga Lärarne.

C. Lärjungarne.

Antalet utgjorde vid förra årsberättelsens afgifvande	331.
Under detta läsåre hafva blifvit inskrifne:	
Höstterminen	31.
Vårterminen	2. 364.
Sedan förra årsberättelsens afgifvande afgångne	59.
Sålunda utgör antalet denna dag	305. 364.
Af dessa tillhöra 34 första klassen.	
46 andra ”	
35 tredje ”	
66 fjerde ”	
34 femte ”	

30	sjette klass.	lägre	afdeln.
21	sjette	„	högre „
22	sjunde	„	lägre „
17	sjunde	„	högre „

Summa 305.

Realisternas antal är 15, hvaraf 5 tillhöra II, 2 III, 3 IV, 2 V, 2 VII₁. och 1 VII₂. — 60 lärjungar hafva läst Latin utan Grekiska, 11 Hebreiska, 12 Engelska jämte Latin och Grekiska. — Från reala linien till den klassiska har under läsåret 1 lärjunge öfvergått, och från klassiska till reala likaledes 1. — Af de afgångne hafva 20 efter aflagd maturitetsexamen afgått till Universitetet, 16 till annat läroverk, 1 att priv. fortsätta sina studier, 2 till sjös, 1 till handel, 8 till andra yrken, 10 utan uppgifvet ändamål. — En lärjunge har på grund af Collegii af H. H. Eforus stadfästade dom blifvit från läroverket förvisad.

D. Skollokalen.

Sedan de i Gymnastiklokalen uppsatta 2:ne nya jernkaminerna befunnits för sitt ändamål otjenliga, och dessutom efter ganska kort begagnande blifvit sönderbrända, har under sistlidna sommarferier en större porslinskakelugn af särskild konstruktion blifvit uppförd, och som densamma visat sig ändamålsenlig, kommer under nu instundande sommar ännu en dylik att anbringas.

E. Undervisningsmaterielen.

Sedan Kongl. Maj:t i Nåd. Bref till H. Domk. i Westerås af den 22 Sept. 1869 på anförda skäl medgifvit, att ett belopp af 2283 Rdr 62 öre Rmt må från Läroverkets Byggnadsfond öfverföras till dess Terminsavgiftskassa, äfvensom att af dessa medel 1500 Rdr må användas till anskaffande af materiel för den fysikaliska undervisningen, så hafva för dessa medel blifvit inköpta bland annat följande:

En Athwoods Fallmachin, Centrifugalmachin, Blockmodeller, en Gasometer, en Håfvertbarometer, Nicholsons Areometer, Haldats apparat för bottenstryck, Hydraulisk press, Apparat för att visa metallers utvidgning af värme, Lavoisiers Kalorimeter, Differential-termometer, Maximi- och Minime-termometer, 2:ne Brännspeglar, en apparat för att visa tubers sammansättning, en Polarisations-apparat med Nicols prisma, en Turmalin-tång, diverse Prismer, ett akromatiskt Prisma, Convex- och Concavspegel, Prisma för vätskor, Apparat för glasögon; en Sirén, Klangskifvor af messing, Monochord, en Labial- och en Tungpipa; en större Hästskomagnet; Tangentbussol, ett thermoelektriskt element af antimon och vismuth, 12 Bunsens staplar, Induktionsapparat, en Gyrotrop, 1 roterande elektromagnet m. m.

För Bibliothekets medel äro bland annat inköpta:

Upsala Universitets Årsskrift för 1868 och 1869.

Lunds Universitets Årsskrift för 1868.

Sveriges geologiska Undersökning, Bladen 20—29.

Svenska Akademiens Handlingar, 43:e och 44:e del.

Linnströms Boklexicon, häft. 1—6.
Schmids Encyclopedie, häft. 58—72.

Följande gåfvor till Bibliotheket och Samlingarna får jag med tacksamhet omnämna:

Från Kongl. Ecclesiastik-Departementet:

En samling Danska och Norska Läroverksprogram.

Från Kongl. Statistiska Central-Byrån:

Bihang till Sveriges officiella Statistik:
Underdånig berättelse för år 1868. Sthlm 1870.
Hushållnings-Sällskapens Berättelser för året 1867. Sthlm 1869.

Från Kgl. Vetenskaps-Akademien:

Akademiens Förhandlingar för år 1868.
,, Handlingar, B. 7. 1.
Lefnadsteckningar öfver Akademiens efter år 1854 affidna ledamöter. B. 1. h. 1.
Icones Selectæ hymenomycetum nondum delineatorum. P. I. II.
Akademiens minnespenning öfver *E. G. Geijer*.

Från Westmanlands och Dala Nation i Upsala:

Akademiskt årstryck.

Från Smithsonian Institution:

Annual Report of the board of regents for the year 1867. Washington 1868.

Från Utgifvaren:

Archiv der Mathematik und Physik, herausgegeben von *J. A. Grunert*. Th. 49. h. 3. 4, Th. 50, 51, h. 1. 2. Greifswald 1868, 69.

Från Löjtnant P. Edman:

Elementarkurs i Matematiken i 4 delar. Stockholm 1824.

Från Mademoiselle J. Littorin:

Ett porträtt i olja af framlidne Professor *R. Scherïngson*.

Från Herr Bryggmästaren J. Fischer:

En Chinesisk Solskärm.

Dessutom får jag med tacksamhet omnämna följande gåfvor till Läroverket:

Jungfru *Johanna Redin* har genom testamentariskt förordnande, upprättadt den 20 Dec. 1868, donerat till högre Elementarläroverket i Westerås 1500 Rdr Rmt, hvaraf årliga räntan skall allt framgent i evärdeliga tider utgå såsom stipendium till en behöfvande, välartad och hoppgifvande yngling vid nämnda Läroverk, hvarjemte testatrix förordnat, att stipendiet skall bära namn efter framlidne Comministern *A. Nerehius* i Lundby och utdelas vid hvarje läseårs slut af Eforus till den af Lärare-Collegium utnämnde stipendiaten. Sedan den ädla gifvarinnan numera med döden afgått, har Exsecutor testamenti i början af detta år öfverlemnadt till H. Dömk. i Westerås, att af detsamma förvaltas, det då tillgängliga halfva beloppet af den do-

erade fonden, med tillkännagifvande derjemte, att den återstående hälften kommer att öfverlemnas den sista innevarande månad.

Sedan *Björtingska* Stipendii-fonden, hvartill första grunden lades år 1862 genom samman-skott af dåvarande lärjungar vid detta läroverk, genom Lektor *Björtings* förvaltning och ett af framlidne Kronofogden och Riddaren *D. Iverus* senare lemnadt bidrag af 100 Rdr Rmt, vuxit från sitt ursprungliga belopp, 260 Rdr Rmt, till det belopp, 500 Rdr, hvartill enligt för stip. gällande författning kapitalet borde vara förökadt, innan stip. finge börja att utdelas, så har denna stipendii-fond, 500 Rdr Rmt, den 31 Dec. sisl. år blifvit jemte ett års ränta, 30 Rdr, af Lektor *Björting* till Rektor öfverlemnad; och har det sistnämnda beloppet enligt stipendii-författningen (se Redogörelsen för Westerås h. Elementarläroverk under läsåret 1862—1863) vid början af innevarande Vårtermin blifvit utdeladt.

Från Sällskapet *Karlsbröderna* har äfven i år blifvit till mig öfverlemnad en frikostig gåfva af 150 Rdr Rmt, för att i 2:ne præmier, hvardera å 75 Rdr Rmt, vid Vårterminens slut enligt Läroverks-Collegii bestämmande tilldelas 2:ne behöfvande och hoppgifvande ynglingar af läroverkets 6:te eller 7:de klass.

Vid den muntliga afgangsexamen, som egde rum härstädes den 31 Maj samt 1 och 2 Juni sislidit år, blefvo följande 20 lärjungar tillhörande 7:de klassens högre afdelning mogne förklara: *J. O. Björting, A. L. Molin, P. O. Södergren, P. J. H. Hagberg, C. A. O. H. Böttiger, I. A. F. Ålman, E. Torszell, A. Lindblad, B. E. Pettersson, P. J. O. von Unge, L. A. Wård, L. Wahlström, J. F. Humble, G. W. Humble, L. E. Hedell, C. M. Peterson, A. W. Zethelius, E. G. Nyman, C. G. Brinck, P. A. G. Lundberg.* Såsom Censorer fungerade Professorn vid Upsala Universitet, Fil. Dokt. *Th. Hagberg* och Adjunkten vid Lunds Universitet, Fil. Dokt. *K. A. Holmgren.*

Den skriftliga examen med de 18 lärjungar i sjunde klassens högre afdelning, som i stadgad ordning anmält sig till afgangsexamen under innevarande Vårtermin, egde rum den 22, 23, 25 och 26 nästlidne April. Den muntliga examen, till hvilken 15 af desse blifvit admitterade, kommer att börjas den 30 Maj.

Årsexamen med Läroverkets samtliga klasser kommer att hållas *Onsdagen* den 1 Juni kl. 9—12 f. m., 4—6 e. m., samt *Thorsdagen* den 2 Juni kl. 9—11 f. m., hvarefter slutöfning i Sång sker på stora lärosalen. (Uppvisning i Gymnastik egde i anseende till Gymnastiklärarens nödtvungna bortresa i andra tjänsteärenden rum den 29 April). Sedan derefter flyttningen klasserna emellan, äfvensom de belöningar och understöd, som blifvit lärjungar tillerkända, offentlig gifvits tillkänna, kommer läsåret att afslutas med Gudstjenst i Domkyrkan, då tecken gifves med stora klockan.

Att läroverkets Eforus, Biskopen, Ledamoten af Kgl. Nordstjerneorden, Högvördigste Herr Doktor *C. O. Björting* måtte tackas med sin närvaro gifva åt ofvannämnda offentliga förrättningar ökad vikt och betydelse, derom anhåller jag vördsamast. Med samma vördsama anhållan vänder jag mig äfven till de män, som H. H. Eforus anmodat att såsom ledare och vittnen vid examen tillstädesvara: Länets Höfding, R. N. O. Hr *G. R. Charpentier*, Sekund-Chefen för Lifregementets Grenadiercorps, Öfversten, Riddaren af K. S. O. och S:t O. O. Friherre *H. Falkenberg*, Domprosten, L. N. O., Fil. Doktor Herr *C. W. Linder*, Lands-Sekreteraren, Fil. Dokt. Hr *N. C. E. Treffenberg*, Borgmästaren Herr *E. W. Abenius*, Stadsläkaren, Ridd. af K. W. O., Ledamoten af Riksdagens Andra Kammare Herr Doktor *L. M. Altin*, Lasarettsläkaren Herr Dokt.

J. F. Claréus, Prosten, Ledam. af K. W. O., Fil. Dokt. Herr *L. E. Boberg*, Brukspatronen, Fil. Dokt. Herr *J. Wahlström*; och skall räkna det för en heder och glädje att vid samma tillfällen få se rätt talrikt närvarande ungdomens Föräldrar, Anhörige och Målsmän, samt öfrige vetenskapernas och den offentliga undervisningens Gynnare och Vänner.

Westerås den 21 Maj 1870.

Ludvig Mossberg.

II. Lägre Elementarläroverket i Sala.

(Uppgift af Rektor, Fil. Doktor J. G. Westman).

A. Undervisningen.

Höstterminen började den 30 Augusti och slutade den 18 December; Vårterminen började den 18 Januari och kommer att afslutas den 3 Juni.

Tiden för den dagliga undervisningen har varit kl. 7—9 och 10—12 förmiddagarne samt två timmar Måndags-, Tisdags-, Thorsdags- och Fredags-eftermiddagar.

Första klassens Lärjungar, med 2 lästimmar mindre, hafva varit lediga kl. 7—9 Thorsdagar. Fjerdedels-timmen hvarje morgon före kl. 7 har blifvit använd till bön och bibelläsning.

Gymnastiköfningarne hafva försiggått kl. 12— $\frac{1}{2}$ hvarje dag; öfningarne i Ritning och Sång hafva hållits, de förre kl. 2—3 Onsdags- och Lördags-eftermiddagar, de senare kl. 3—4 samma eftermiddagar.

På de åt latinet anslagna timmar hafva 2:dra och 3:dje klassernas latinafdelningar gemensamt undervisats, under hvilka timmar begge klassernas realister äfven haft gemensam lärare; den tredje läraren har då varit upptagen med 1:sta klassen.

Ämnesläsning för lärarne har varit begagnad, likväl så, att *en* lärare haft de flesta undervisningstimmar uti 1:sta klassen.

Hemlexor hafva under läsåret gifvits i 2:dra och 3:dje klasserna, likväl icke dagligen, ej heller i flere läroämnen än tvenne för hvardera klassen; härigenom har man sökt efterkomma läroverks-stadgans föreskrift, att i de lägsta klasserna hemlexor endast sparsamt må begagnas. Att detta hemarbete icke förorsakat någon lärjungarnes öfveranstängning, kan med trygghet påstås.

Hvad beträffar omfånget af undervisningen och hvilka läroböcker begagnats, inhemtas detta af följande uppgift om

Genomgångna Pensa under läsåret:

Christendom.

Klassen I. — Bibl. Hist.: Gamla Test. efter Hübner. — Första hufvudst. af Katechesen. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Klassen II. — Bibl. Hist.: Nya Testamentets efter Hübner. — Kateches: 3:dje, 4:de och 5:te hufvudstyckena samt repetition af 1:sta och 2:dra. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Klassen III. — Bibl. Hist.: Nya Testamentets efter Kurtz. — Katechisation. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Historia och Geografi.

Klassen I. — Historia: till Wasa-ätten, efter Ekelunds mindre sammandrag. — Geografi: Europas politiska till Sachsiska staterna, efter Palmblads Lärobok.

Klassen II. — Historia: ifrån Wasa-ätten till Frihetstiden. — Geografi: större delen af Europas politiska.

Klassen III. — Historia: ifrån Frihetstiden till Lärobokens slut. — Geografi: Asiens och Afrikas politiska; — repetition af Europas.

Mathematik.

Klassen I. — Arithmetik: Sorter och Bråk efter Zweibergk, jemte öfning i Hufvudräkning. —

Geometri: Linearteckning efter Ekman. — Mera försigkomne Lärjungar 12 propositionen af Eukl. 1:sta Bok.

Klassen II. — Klassiska linien. Arithmetik: Sorter och Bråk, Bråks användning på Sorter jemte öfning i Hufvudräkning. — Några Lärjungar Enkel Regula-de-tri. — Geometri: 40 propositioner af Eukl. 1:sta Bok.

Real-linien. Detsamma som den klassiska linien.

Klassen III. — Klassiska linien. Arithmetik: Repetition af Sorter och Bråk. — Enkel Regula-de-tri med tillämpning på Intresseräkning. — Hufvudräkning. — Geometri: Eukl. 1:sta Bok.

Real-linien. Arithmetik: Detsamma som den klassiska linien. — Sammansatt Regula-de-tri. — Några Lärjungar Rabatt- och Bolags-räkning. — Geometri: Eukl. tre första Böcker.

Naturvetenskap.

Klassen I. — Fysisk Geografi: Europas, efter Palmblands Lärobok, samt det viktigaste af de öfriga Verldsdelarnes.

Klassen II. — Klassiska och reala linien gemensamt: Botanik: Arrhenius "Botanikens första grunder" fullständig, med begagnande af Herbarium, Anderssons Vägtaflor och Thedenii Skolbotanik. — Insamling af växter.

Klassen III. — Klassiska linien. Botanik: Den 2:dra klassens kurs ytterligare genomgången. — Insamling af växter. — Zoologi: Inledning till Djurrikets kännedom och början af Läran om Däggdjuren, efter Torins "Grundlinier till Zoologiens studium."

Real-linien. Botanik: Detsamma som klassiska linien. — Zoologi: Inledning till Djurrikets kännedom och Läran om Däggdjuren till de Idislande djuren.

Svenska språket.

Klassen I. — Ordklasser och Satsdelar samt det viktigaste af Formläran, efter Brodén's Lärobok. — Redogörelse för innehållet af upplästa stycken. — Rättskrifnings-öfningar.

Klassen II. — Satsbindningar och Satsföningar. — Skriföfningar.

Klassen III. — Sammansatta Satsbindningar och Satsföningar. — Skriföfningar.

Tyska språket.

Klassen I. — Svedboms Elementarkurs 40 Fabeln: Det viktigaste af Formläran efter Stahls Lärobok.

Klassen II. — Explication: Svedboms Läsebok, st. 1—23. — Formläran efter Stahls och Hjorts Läroböcker. — Lättare locutionsöfningar.

Klassen III. — Explication: Svedboms Läsebok, st. 23—50. — Formlära efter Stahl och Hjort. — Muntliga och skriftliga locutionsöfningar efter Lüth och för realisterna serskildt 1 timme för locutioner hvarje vecka.

Engelska språket.

Klassen II. — Real-linien. Uttalslära efter Olde. — Det viktigaste af Formläran efter Öhrlander och explication af "Easy Anecdotes" af samme författares Läsebok.

Klassen III. — Real-linien. Repetition af Formläran och explication af styckena i 2:dra sectionen af Öhrlanders Läsebok. — Extemporalier och locutionsöfningar.

Latin.

Klassen II. — Läseöfningar efter Rabe, afdeln. 1—3 i förening med extemporerade Satsöfningar. — Det viktigaste af Formläran. — Vokabelläsning.

Klassen III. — Cornelius Nep.: Till Thrasybulus. — Extemporerade Satsöfningar, Formlära samt det viktigaste af Syntaxen efter Rabe. — Vokabelläsning.

B. Lärarne.

Undervisningsskyldigheten har varit fördelad på följande sätt:

Rektor har undervisat i Christendom 3 timmar, i Historia och Geografi 12, i Svenska 7, i Naturvetenskap 2, tillsammans 24 timmar i hvarje vecka.

Kollega *J. G. Arpi*: i Christendom 4 timmar, i Latin 10, i Tyska 8, i Matematik 3, i Kalligrafi 3, — tillsammans 28 timmar.

Kollega, Fil. Dokt. *P. E. Wallsteresson*: i Matematik 14 timmar, i Tyska 5, i Engelska 4, i Naturvetenskap 3, i Kalligrafi 2, — tillsammans 28 timmar.

Skriföfningarne hafva försiggått på lärorummet och rättats af läraren i ämnet.

Sångläraren, Löjtnant *F. Aminoff*, har undervisat i Sång 2 timmar i veckan och, såsom t. f. Gymnastiklärare, i Gymnastik 3 timmar.

t. f. Ritlärarinnan, Demoiselle *A. Lindfeldt*: i Ritning 2 timmar i veckan.

Kollega *Arpi* har varit klassföreståndare för 1:sta klassen,

Kollega *Wallsteresson* " " 2:dra "

Rektor " " 3:dje "

C. Lärjungarne.

Före Höstterminens början afgingo 6, af hvilka 4 öfvergått till högre Elementarläroverk.

Höstterminen inskrefvos 10; antalet var den terminen 47.

Under vinterferierna afgingo 2, och vid Vårterminens början inskrefvos 2, hvadan antalet äfven denna termin är 47.

Från klassiska till reala linien har under läsåret 1 öfvergått.

Lärjungarnes antal i de särskilda klasserna har varit följande:

Under Höstterminen:

i 1:sta klass. 22.

i 2:dra klass. 15, deraf 3 på reallinien.

i 3:dje klass. 10, deraf 7 på reallinien.

Under Vårterminen:

i 1:sta klass. 24.

i 2:dra klass. 13, deraf 3 på reallinien.

i 3:dje klass. 10, deraf 7 på reallinien.

D. Skollokalen.

I afseende härfpå ingen annan förändring, än att 5 st. kakelugnar blifvit reparerade.

E. Undervisnings-Materielen.

För skolans medel hafva blifvit inköpta 2 ex. Vägtaflor för ritundervisningen, 1:sta kursen; samt några Böcker till utlåning åt medellösa lärjungar; äfven har anskaffats någon tillökning i Gymnastik-attiraljen.

Genom Consistorii-Expeditionen har läroverket emottagit Statistiska Central-Byråns underdåniga berättelse för år 1868, äfvensom Svensk Författnings-Samling för 1869.

F. Examina.

Hösttermins-examen hölls den 18 December, dervid såsom ledare och vittnen voro närvarande: t. f. Inspector Scholæ Herr Bergshauptmannen och Riddaren Fil. Dokt. *P. N. Sewén*,

Herr Borgmästaren *J. A. Bovin*, Herr v. Pastor *G. E. Borgman* och Herr Rådmannen *J. A. Ekstedt*.

Offentlig årsexamen kommer att hållas den 3 instundande Juni.

Sala den 5 Maj 1870.

III. Lägre Elementarläroverket i Arboga.

(Uppgift af Rektor, Fil. Dokt. *L. H. Afzelius*.)

Undervisningen.

Höstterminen börjades den 31 Augusti och avslutades den 21 December; Vårterminen börjades den 21 Januari och kommer att avslutas den 3 inst. Juni.

Läsetimmarne hafva fortfarande varit förlagda till förmiddagarna kl. 8—10 samt kl. 12—3 efterm., och dessutom för klasserna II—V till kl. 5—6 Måndags- och Thorsdags-eftermiddagar. — Öfningarna i Gymnastik hafva egt rum för alla lärjungarna gemensamt hvarje dag en half timme omedelbart efter morgonlektionernas slut; till vapenöfningar har för de lärjungar, som som deruti öfvats, en timme på Lördags-eftermiddagarna varit anslagen. — Öfningarna i Sång och Instrumentalmusik hafva varit förlagda till Tisdags- och Fredags-eftermiddagar; båda sångafdelningarna hafva haft den gemensamma öfningstimmen på Onsdags-eftermiddagarna. — Till undervisning i Teckning hafva varit anslagna och i den allmänna läseordningen upptagna: för 2:dra och 3:dje klasserna 1 timme i veckan samt för 4:de och 5:te klass. 2 timmar. Dessutom har en timme i veckan särskildt varit anslagen till undervisning i detta ämne för de lärjungar, som frivilligt dertill anmält sig.

Hvad det hembete beträffar, som blifvit lärjungarne ålagdt, hafva hemlexor blifvit lärjungarne föresatta, för klass. I—III i allmänhet i 2:ne ämnen dagligen, för de öfriga i 3:ne, och kunna dessa hemlexor i allmänhet anses hafva upptagit: i 1:sta klass. 1 à 1½ timme dagligen; i 2:dra och 3:dje klass. 1½ à 2 timmar; i 4:de klass. omkring 2 samt i 5:te 2½ à 3 timmar. Den tid, lärjungarna behöft använda på sina hemscripta, har flertalet uppgifvit till omkring 2 timmar i veckan.

Undervisningen har på följande sätt varit fördelad emellan Lärarne:

Rektor: Latin i klass. V, IV och II (2 tr); Tyska, Franska och Engelska i V—IV; Svenska i V; tillsammans 22 timmar i veckan.

Kollega *L. T. Sundell*: Matematik i V—II; Tyska i III—II; Latin i III (8 tr); Välskrifning i III—II *k.*; tillsammans 32 timmar.

Kollega, Fil. Dokt. *G. H. von Stapelmohr*: Alla ämnen i I, utom Kristendom och Välskrifning (2 tr); Fysik i V—IV; Engelska i III—II; tillsammans 32 timmar.

Kollega, Fil. Kand. *J. E. E. Åhrling*: Historia och Geografi samt Naturhistoria i V—II; Latin i II och III (2 tr); Välskrifning II *r.*; tillsammans 32 timmar.

Vik. Kollega *J. A. Wessén* (under Vårterminen Kollega, Fil. Dokt. *S. O. Stenberg*): Kristendom i V—I; Svenska i V (1 t:e), IV—II; Grekiska i V—IV; Tyska (skriföfningar) i II (1 t:e); Välskrifning i I (2 tr); tillsammans 32 timmar.

Rektor har rättat 5:te och 4:de klassernas Latinska och Tyska hemthemata samt Kollega *Sundell* 3:dje klassens Latinska; Kollega *Åhrling* 5:te klassens Svenska uppsatser.

Under läsåret hafva följande lärostycken blifvit genomgångna:

Första Klassen.

- Kristendom*: Bibl. Historia, Gamla Testamentets efter Hübner (Thomand. uppl.) — Första hufvudstycket af Katekesen. — Läsning af valda psalmer.
- Modersmålet*: Läsning af valda stycken ur Sundéns och Modins läsebok samt Starbäcks Berättelser ur Sv. Historien, med öfning för lärjungarne att med egna ord redogöra för innehållet af det lästa. — Rättstafningsöfningar. — Det förra året genomgångna af sats- och formlära repeteradt.
- Tyska*: Hjorts Grammatik, det viktigaste af formläran till de sammansatta Verberna, jemte de dubbla öfversättningsöfningarna samt Läseöfningsstyckena 1—8.
- Mathematik*: Arithmetik, de fyra räknesätten i sorter samt decimalbråk. — Öfning i hufvudräkning. Linearteckning.
- Naturvetenskap*: Allmän kännedom om verldsdelarna, samt det viktigaste af Europas fysiska Geografi, efter Palmblad.
- Historia och Geografi*: Fäderneslandets Historia till Gustaf Wasa, efter Ekelunds "Lärobok för första begynnare. — Europas politiska Geografi till Hessen, efter Palmblad.

Andra Klassen.

- Kristendom*: Bibl. Hist., Nya Testam. — Andra hufvudstycket af Katekesen. — Läsning af valda psalmer.
- Modersmålet*: Läseöfningar såsom i föregående klass. — Efter Brodéns lärobok, Kap. 1—3, det viktigaste af formläran. — Skrif- och rättstafningsöfningar.
- Latin*: Rabes lärobok, det viktigaste af formläran, samt afdeln. 1—3 af läseboken.
- Tyska*: Formläran fullständigare. — Svedboms större läsebok styck. 1—24. — Realliniens särskilda timmar använda till skriföfningar.
- Engelska*: Enbloms lärobok, Uttalsläran, Läseboken sidd. 1—21, med undantag af styck. 20, 23. — Grammatik muntligt meddelad.
- Mathematik*: Klassiska linien: Arithmetik, de fyra räknesätten i sorter. — Repetition af Bråk. — Öfning i hufvudräkning. — Reallinien: Arithm., de fyra räknesätten i sorter samt enkel och sammansatt Regula-de-tri. — Öfning i hufvudräkning. — Geometri, Euklid. Bok. 1.
- Naturvetenskap*: Botanik, Anderssons Inledning till Botaniken, Häft. 1, det viktigaste om växtorgannernas yttre former, med ledning af Anderssons botaniska väggtaflor samt några insamlade allmännare växter.
- Historia och Geografi*: Fäderneslandets Historia från Gustaf Wasa till Frihetstiden jemte repet. af det föregående. — Europas polit. Geografi till Spanien.

Tredje Klassen.

- Kristendom*: Bibl. Hist. repet. — Tredje, fjärde och femte hufvudstyck. af Katekesen samt repet. — Läsning af valda psalmer.
- Modersmålet*: Läse- och skriföfningar. — Läroboken, Kap. 1—3 fullständigare; af Kap. 4 det nödvändigaste.
- Latin*: Cornelius Nepos: Miltiades, Themistocles, Cimon, Aristides. — Formläran fullständigare. — Af Casusläran det viktigaste. — Ett mindre hemthema i veckan.
- Tyska*: Formläran afslutad. — Svedboms st. läsebok, styck. 24—39. — Realliniens särskilda timme använd till extemporerade skriftliga öfningar.
- Engelska*: Enbloms lärobok, läseboken styck. 19—32. — Af formläran det viktigaste t. o. m. de ore-gelb. Verberna.
- Mathematik*: Klass. linien: Arithmet., läran om sorter; enkel Reg.-de-tri. — Öfning i hufvudräkning. Geometri, Euklid. Bok. 1. — Reallinien: Arithm., Reg.-de-tri, Intresse-, Rabatt- och Bolagsräkning. — Öfning i hufvudräkning. — Geometri, Eukl. Böck. 1—4.
- Naturvetenskap*: Botanik, Anderssons Inledning till Botaniken, Häft. 1, det hufvudsakligaste med ledning af Anderssons botaniska väggtaflor och Thedenii skolbotanik samt insamlade 50 växt-

arter. — Zoologi, Torins lärobok, "Inledningen" och Däggdjuren till Glires. — Realliniens särskilda timme använd till läsning af fysisk Geografi tillsammans med 4:de klassens Reallister.

Historia och Geografi: Fäderneslandets Historia afslutad och repeterad från och med Gustaf Wasa. — Europas polit. Geografi afslutad och repeterad.

Fjerde Klassen.

Kristendom: Katekes. repet. — Katekisation. — Läsning af Matth. Evangelium, Kap. 1—17. — Bergs Bibelhandbok.

Modersmålet: Läsöfningar. — Af läroboken Kap. 4 samt Rättstafnings- och Interpunktionslära. — Skriföfningar på lärorummet.

Latin: Cornelius Nepos: Lysander, Alcibiades, Thrasybulus, Conon. — Cæsar de bello Gallico, Bok. 1, Kap. 1—15. — Form- och Casusläran fullständigare; fortsättning af Syntaxen, det viktigaste. — Ett hemthema i veckan.

Grekiska: Kühners Grammatik, det viktigaste af formläran till Verba på μ , samt läseöfningsstyck. 1—20. — Xenophons Anabasis, Kap. 1—2 af 1:sta Bok.

Tyska: Formläran repeter.; af Syntaxen det nödvändigaste. — Läseboken styck. 20—63. — För Reallinien ett hemthema i veckan.

Engelska: Grammatik fullständigare. — Läsebokens 1:sta afdelning afslutad, utom styck. 38, 39.

Franska: Oldes lärobok, formläran t. o. m. de oregelb. Verberna. — Läsebokens 1:sta afdeln. styckena 21—45.

Mathematik: Klass. linien: Arithm., Reg.-de-tri m. m. — Geometri, Eukl. Böck. 1—2. — Öfning i hufvudräkning. — Reallinien: Proportionslära samt lättare öfningssatser. — Algebra, Björulings, Eqvationer af 1:sta graden med en obekant jemte problemur Björulings problemsamling.

Naturvetenskap: Botanik, Anderssons lärobok, Häft. 2, "Kronblomstriga" och "Fästblomstriga" samt "Foderblomstriga", med ledning af egna herbarier och Thedenii skolbotanik. — Insamlade ytterligare 75 växtarter. — Zoologi, Sundevals lärobok t. o. m. Aves. — Realliniens särskilda timme använd till repetit. af fysisk Geografi. — Fysik, Floderi lärobok, Inledningen och Geostatiken.

Historia och Geografi: Klass. linien: Gamla tidens Historia, efter Ekelund, till Alexander. — Öfversigt af de främmande verldsdelarnas politiska Geografi. — Reallinien: Gamla tidens samt Medeltidens Historia, efter Wennerströms lärobok. — Geografi lika med klass. linien.

Femte Klassen.

Kristendom: Lika med 4:de klassen och dessutom Skarstedts Kyrkohistoriska berättelser, 1:sta tidehvarfvet.

Modersmålet: Läroboken repet. — Läsning af valda stycken ur Tegnér's, Runeberg's, Geijers m. fl. skrifter. — Skriföfningar på lärorummet.

Latin: Grammatik fullständigare. — Cæsar de bello Gallico, Bok. 1—2, Kap. 1—24. — Ovidii Metamorph., Phaëton, Pyramus & Thisbe. — Ett hemthema i veckan.

Grekiska: Formläran t. o. m. Verba på μ . — Xenophons Anabasis, Kap. 1—7 af 1:sta Bok.

Tyska: Syntaxen afslutad. — En del af det under förra året i Läseboken genomgångna repeterad. — Schillers Wilhelm Tell, 1:er und 2:er Aufzug. — För Reallinien ett hemthema i veckan.

Engelska: Grammat. repet. — En del af det under förra året i Läseboken genomgångna repeterad. — Walter Scott, Tales of a Grandfather (Bergend. Edit.) Kap. 1—5. — Skriföfningar på lärorummet.

Franska: Klass. linien: Oldes lärobok, det viktigaste af formläran till de oregelb. Verberna. — Läsebokens 1:sta afdeln. styck. 1—25. — Reallinien: Formläran t. o. m. de oregelb. Verberna. — Läsebokens 2:dra afdeln. styck. 1—28. — Extemporerade skriftliga öfningar.

Mathematik: Klass. linien: Arithm., Reg.-de-tri, Intresseräkning m. m. — Algebra, (Björulings, 7:de uppl.) till § 3 af Andra Kap. — Geometri, Eukl. Böck. 1—3. — Reallinien: Algebra, det viktigaste af läran om digniteter och rötter. — Eqvationer af 2:dra graden med en obekant, jemte problemerna sidd. 1—23 af Björulings problemsamling. — Geometri, Eukl. Böck. 5—6 (Björulings uppl.) jemte lättare geometriska öfningssatser.

Naturvetenskap: Botanik, lika med 4:de klassen. — Insamlade ytterligare 75 växtarter. — Zoologi, Sundevalls lärobok, de vertebrerade djuren. — Fysik, Floderi lärobok, Hydrostatik, Aërostatik och Värmelära.

Historia och Geografi: Klass. linien: Gamla tidens Historia afslutad. — Amerikas och Australiens samt de förnämsta culturländernas i Europa politiska Geografi. — Reallinien: Wennerströms lärobok afslutad. — Geografi lika med klass. linien, och dessutom, på den särskilda timmen, de öfriga främmande verldsdelarnas polit. Geografi repeterad.

Lärarne.

Under höstterminen förlorade Läroverket sin äldste lärare, i det Musikläraren, Musikdirektören *J. G. Wahlström* den 12 October med döden afgick i en ålder af 67 år. Direktören *Wahlström* hade då i 42 år tillhört Läroverket; han blef nemligen redan år 1827 anställd såsom "Cantor Scholæ" vid d. v. Stads-skolan härstädes. De många lärjungar från detta Läroverk, hvilkas musikaliska bildning han grundlagt, minnas säkerligen med tacksamhet det outtröttliga nit, det aldrig svikande tålmod, hvarmed han egnade sig åt deras undervisning. Dessa egenskaper, jemte hans lyckliga förmåga att undervisa och att bland ungdomen väcka håg för musikens öfning, gjorde honom under hans tjenstetid till en värderad lärare och efter hans bortgång mycket saknad. — Ännu en af sina ordinarie lärare har Läroverket under detta läseår förlorat i Herr Majoren och Riddaren *B. Wolffram*, hvilken, efter begärdt och erhållet afsked, med Höstterminens slut frånträdde den befattning såsom Gymnastiklärare vid Läroverket, han allsedan den 26 Maj 1865 innehafte. Med afseende på Herr Majoren *Wolfframs* utmärkta skicklighet såsom lärare, hans nit och pligtrohet samt det lyckliga sätt, hvarpå han förstått att leda ungdomen, hvilket allt förvärfvat honom medlärares aktning och vänskap samt lärjungarnes synnerliga tillgifvenhet, och då jag tager i betraktande de stora fördelar, som under dessa år tillskyndats Läroverket genom hans välvilja att af egna medel aflöna en biträdande lärare i Gymnastik, anser jag mig endast uppfylla en kär pligt, då jag här uttrycker den tacksamhetsförbindelse, hvori Läroverket står till Herr Majoren *Wolffram* för hans trogna medverkan under dessa år till Läroverkets bästa. — Den förlust Läroverket gjorde genom Majoren *Wolfframs* afgang, torde hafva blifvit nog känbar, om ej Läroverket haft den glädjen att till hans efterträdare erhålla en annan välbepröfvad lärare, Herr Kaptenen och Riddaren *Sam Lidman*, förut under flera år Gymnastiklärare vid H. Elementarläroverket i Westerås, hvilken den 27 November erhöll fullmakt å tjensten och med innevarande termin började sin tjenstgöring härstädes. — Till den vid läseårets början lediga Kollegabefattningen utnämndes under Höstterminen vikar. Adjunkten vid H. Elementläroverket i Wexjö, Fil. Dr: *Sven Otto Stenberg*, hvilken erhöi fullmakt den 19 Nov. och vid denna termins början inträdde i tjenstgöring härstädes. — Såsom vikar. lärare hafva under läseåret tjenstgjort: Studeranden *J. A. Wessén* under Höstterminen såsom vikar. Kollega; Majoren *Wolffram* såsom vikar. Gymnastiklärare från den 1 October, då han erhöi afsked, till terminens slut; Kaptenen vid K. Lif-Reg:ts Grenadier-Corps, R. S. O., Frih. *St. Creutz* under hela läseåret såsom vikar. Ritlärare, samt Herr *Alfr. Andersson* under största delen af Höstterminen samt hela Vårterminen såsom vikar. Musiklärare. — Såsom biträdande Gymnastiklärare och Instruktör i Exercis har Sergeanten vid K. Westmanlands Regemente *E. M. Eklund* fortfarande varit anställd och aflönas han fortfarande välvilligt af ord. Gymnastikläraren.

Rektor har varit klassföreståndare för 5:te klassen, Kollega *Sundell* för 4:de, Kollega *Åhring* för 3:dje, v. Kollega *Wessén* och Kollega *Stenberg* för 2:dra, samt Kollega *v. Stapelmohr* för 1:sta klassen.

Lärjungarne.

Vid förra redogörelsens afgifvande var lärjungarnes antal 97. Af dessa afdingo efter läse-

årets slut 26, deraf 6 till H. Elementarläroverket i Örebro, 1 till Jakobs Elementarläroverk i Stockholm, 2 till privata läroverk, 1 till mekanisk verkstad, 2 på bruk, 2 till sjös, 5 till landtbruksyrket, 3 i handel, 4 utan uppgifven afsigt. — Under läsåret har ingen ny lärjunge blifvit inskrifven. Af dem som anmält sig till intagningsexamen, hade visserligen 4 genomgått tillräckliga pensa, men kunde ej uppfylla de första villkoren för intagning i Läroverket, nemligen att läsa väl innantill och kunna med egna ord redogöra för innehållet af det lästa. Vid Höstterminens början återkom 1 lärjunge af dem, som under förra läsåret afgingo, så att antalet under denna termin var 72, af hvilka vid terminens slut afgingo 2:ne, den ene till landtbruksyrket, den andre till handtverk. Vid Vårterminens början återkom ytterligare en af de förra året afgångne, och har alltså antalet under denna termin utgjort 71, deraf 7 tillhört 5:te klassen, 12 den 4:de (sedan vid terminens början en lärjunge uppflyttats från 3:dje klass. till 4:de), 12 den 3:dje, 18 den 2:dra samt 22 den 1:sta klassen. — Af 5:te klassens lärjungar hafva 4 läst Latin och Grekiska; af 4:de klassens hafva 7 läst Latin samt 5 Latin och Grekiska; af 3:dje klassens lärjungar hafva 7, samt af 2:dra klassens 8 läst Latin. — En lärjunge har under läsåret öfvergått från klassiska linien till den reala. — Af de denna termin närvarande hafva nyligen 2:ne lärjungar afgått, den ene såsom emigrant till Amerika, den andra till Apothek, hvidan antalet för närvarande utgör 69.

Skollokalen.

Intet annat att omnämna, än att kaminerna i Gymnastiksalen måst undergå en grundlig reparation.

Undervisningsmaterielen.

Under läsåret har, utom några böcker, blifvit inköpt: 1 större Electricitetsmaskin, *Fristedts* Sveriges Pharmac. växter, Fasc. VII, samt från K. Ecclesiastik-Departementets Expedition en uppsättning ypperlig materiel för undervisningen i Teckning, bestående af 2:ne omgångar vägtaflor samt en uppsättning klotsar.

Från Consistorium har Läroverket fått emottaga Svensk Författnings-samling, årg. 1869; Underd. Betänkande af den i Nåder tillsatta Kommissionen för behandling af till undervisningen i Historia och Geografi inom läroverken hörande frågor, samt den vanliga samlingen af läroverkens årsberättelser.

Med innerligaste tacksamhet har jag att omnämna en ny Donation af Herr Handlanden och Riddaren *J. O. Rosendal* härstädes — ett ytterligare, storartadt bevis på den kärlek, hvarmed han städse omhuldat Läroverket och dess ungdom. Denne Läroverkets Vägörare, hvilken redan förut skänkt 2,000 rdr till Stipendii-fond för Läroverket, lät nemligen vid förra Vårterminens Examen, den 11 Juni förlidet år, till Rektor öfverlemna ett gåfvobref å ej mindre, än 8,000 rdr, hvaraf räntan årligen vid hvarje Vårtermins slut skall till deraf förtjenta lärjungar vid detta Läroverk utdelas i Stipendier, deraf ett å två till belopp af 120 rdr, de öfriga af 60 rdr; och har den ädle gifvaren förhöjt värdet af denna gåfva för de lärjungar, som deraf komma i åtnjutande, genom det medgifvande, att Stipendiat, som från Läroverkets högsta klass till annat läroverk afgår, får, om han fortfarande gör sig deraf förtjent, ytterligare ett år bibehålla sitt vid afgången innehafvande Stipendium. Stipendiaterna skola nu till instundande Årsexamen för första gången tillsättas, för att då uppbära Stipendierna. — Herr Handlanden och Riddaren

Rosendal har således inom fem år skänkt Läroverket såsom Stipendii-fond den betydliga summan af 10,000 rdr! Läroverket kan ej annat, än djupt känna sin förbindelse till den man, som så högsinnadt velat understödja dess verksamhet, och som, sjelf utgången ur fattigmans hydda, funnit sig manad, att använda en så stor del af den förmögenhet, han genom eget arbete och omtanka förvärfvat, till ett så välsignelserikt ändamål, som att "för behöfvande föräldrar lätta bekymren vid deras barns uppfostran samt uppmuntra kunskapsälskande ynglingar till ihärdighet och flit i deras studier". Mången fattig fader och moder skola under år, som komma, väl-signa den hand och det hjerta, som lättade deras bekymmer, och jemte sina barn med vördnad och kärlek nämna den ädle Vägörarens namn. Mätte de ynglingar, hvilka han bevisat en så-dan kärlek, känna sig manade att genom ihållande flit och hedrande uppförande göra sig deraf förtjenta, och mätte de belöna sin Vägörare på det sätt, han väntar — det enda han för sin del begärt — då han i slutet af sitt gåfvobref af år 1864 yttrar: "Mätte en gång de lärjungar, som komma i åtnjutande af denna min välmenta hjälp, göra sina lärare heder och glädje, samt *fosterlandet gagn!*

Examina.

Höstterminens Examen hölls den 21 December, dervid såsom ledare och vittnen voro när-varande: Inspector Scholæ, Herr Kontraktsposten Fil. Dokt. *H. J. Robson*; Herr Borgmästaren *J. E. Hedman*; Herr v. Häradshöfd. Fil. Dokt. *Th. Elfstedt*; Ordföranden bland Stadsfullmäktige, Herr Brukspatronen *C. Stenberg*; Herr Majoren och Riddaren *B. Wolffram*, samt Herr Hand-landen och Riddaren *J. O. Rosendal*. Den offentliga Årsexamen är af H. H. Ephorus utsatt att hållas den 3 inst. Juni.

Arboga den 14 Maj 1870.

IV. Stadspedagogien i Köping.

(Uppgift af Rektor, Fil. Dokt. *M. Barkén*.)

A. Undervisningen.

Höstterminen började den 31 Augusti och slutade den 17 December. Vårterminen, som tog sin början den 24 Januari, är af H. H. Eforus bestämd att afslutas den 11 Juni.

Undervisningen har detta läseår, likasom under de närmast föregående, varit förlagd till förmiddagarne kl. 7—9, 10—12 och e. m. kl. 1—2.

Läroböcker och lärokurser hafva varit hufvudsakligen desamma som vid Högre Elementar-läroverket i Westerås inom motsvarande klasser, dock har undervisningen inom Rektorsklassen för de äldre lärjungarne, som vanligt, måst utsträckas till ett omfång, som, åtminstone i vissa ämnen, motsvarat undervisningen i fjerde och femte klasserna. 9 lärjungar hafva njutit under-visning i Engelska språket. Rektor och Kollega hafva undervisat hvar och en i sin klass med det undantag, att under vårterminen Kollega undervisat Rektorsklassens lärjungar i Engelska språket.

De gymnastiska öfningarne hafva egt rum emellan kl. 12—1 Tisdagar, Onsdagar, Thurs-dagar och Lördagar och hafva lärjungarne derunder öfvats i pedagogisk gymnastik med och utan redskap, enklare infanterirörelser, hvilka, så länge väderleken under hösten det medgaf,

skedde ute i fria luften, samt i hvarjehanda andra kroppsöfningar och lekar. Några af de äldre hafva under hösten äfven öfvats i florett- och bajonettfäktning.

Sångöfningarne hafva varit förlagda till Måndags- och Fredags-eftermiddagar kl. 4—5, hvarefter Sångläraren lemnat undervisning i violinspelning åt dem som dertill anmält sig.

Undervisning i Ritning har meddelats Tisdags- och Thorsdags-efterm. kl. 3—5 med begagnande af *Köhlers* och *Hermes'* ritetyder, hvarjemte några af lärjungarne börjat geometrisk konstruktions- och projektionsritning.

B. Lärarne.

Under höstterminen åtnjöt Kollega Fil. Doktor *G. Bellander* tjänstledighet för idkande af theologiska studier vid Upsala akademi, hvarunder Studeranden *J. F. Humble* var förordnad att uppehålla kollegatjensten. Gymnastiklärarebefattningen sköttes då uppå förordnande af Underlöjtnanten vid K. Nerikes Regemente *R. Schenström*, som oafbrutet under 9 terminer med synnerligen berömligt nit, skicklighet och allvar ledt ungdomens gymnastiköfningar så, att han förvärfvat lärjungarnes odelade kärlek och tacksamhet, hvilket jag ansett som en kär pligt att här offentligen få betyga. Till Sånglärare voro vik. Orgelnisten *J. E. Ekholm* och till Ritlärare Civil-Ingenjören *E. F. Hultgren* förordnade. Under vårterminen hafva Underlöjtnanten vid K. Westmanlands Regemente *B. Lindgren* tillträdt Gymnastiklärare- och Sångläraren i Södertelge *A. Löthner* Sånglärare-befattningarne, hvartill de blifvit af H. H. Eforus utnämnde. Civil-Ingenjören *E. F. Hultgren* har fortfarande uppå förordnande bestridt undervisningen i ritning.

C. Lärjungarne.

Antalet vid förra läsårets slut utgjorde	36.
Vid Höstterminens början inskrefvos	5.
„ Vårterminens d:o d:o	5. 10. 46.
Deremot afgingo vid Höstterminens början	7.
„ „ „ Vårterminens d:o	7. 14.
Antalet under Vårterminen utgör i Rektorsklassen	21.
„ „ „ i Kollegaklassen	11. 32. 46.

Utaf de afgångne har 1 öfvergått till högre Elementarläroverket i Örebro, 1 till Bokhandel, 1 till Jernvägskontor, 2 till Diversehandel, 1 till Mekanisk Verkstad, 7 till Landtbruk och 1 till Handtverk.

D. Skollokalen.

Härmed har under året ingen annan förändring skett än att bord och bänkar blifvit omålade och gymnastikredskapen något tillökad.

E. Undervisningsmaterielen.

För skolans egna medel hafva inköpts *Hermes'* Zeichenschule, några cirkelbestick m. m. för ritöfningarne, samt åtskilliga kartor, läse- och läroböcker.

Genom Consistorie-Expeditionen har skolan fått emottaga de flesta läroverks årsberättelser och sista häftet af *Riets* Ordbok öfver Svenska allmogspråket.

F. Examina.

Höstterminens Examen hölls den 17 December, då skolan till följd af sjukdom beklagligen måste sakna sin Inspector, Prosten, L. N. O. Theol. Doktorn Herr *O. R. Bellander*, i hvilkens ställe Herr Prosten, Fil. Doktor *J. F. Lyrberg* jemte Borgmästaren, R. W. O. Herr *O. Schenström* såsom ledare och vittnen voro närvarande. Denna termins offentliga examen är af H. H. Eforus utsatt att hållas den 11 instundande Juni.

Köping den 10 Maj 1870.

V. Stadspedagogien i Nora.

(Uppgift af Rektor *E. Brandberg*).

Undervisningen.

Höstterminen började den 31 Aug. och slutades den 20 December. Afslutningen af vårterminen, som tog sin början den 24 Januari, är af H. H. Eforus bestämd till den 11 Juni.

För att, så mycket som med denna skolas mera praktiska riktning kunnat stå tillsammans, bringa undervisningen i öfverensstämmelse med K. M:ts Nådiga Bref af den 10 Mars 1869, har Kollegium vid höstterminens början uppgjort ny läseordning för detta läseår, hvarigenom lärotimmarne under veckan fördelats så, att undervisningen, efter föregången bön med sång och bibelförklaring, för båda klasserna fortgått från kl. 7—9 och $\frac{1}{2}$ 11—1 alla förmiddagar; men på eftermiddagarne har *Nedra* klassen haft 1 lärotimme endast 3:ne dagar, under det den *Öfra* Måndagar och Thursdagar haft $1\frac{1}{2}$ samt Tisdagar och Fredagar 1 lärotimme. Äfven under detta år såsom flere föregående hafva under den kallare årstiden morgontimmarne varit framflyttade en halftimme. Undervisning i sång har meddelats Onsdags- och Fredags-eftermiddagar 1 timme hvardera dagen och i gymnastik efter förmiddagslektionernas slut en halftimme hvarje dag.

Läroböckerne hafva äfven detta läseår varit desamma, som vid Örebro H. Elementarläroverks 4 nedersta klasser, och lärokurserne i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den i Nådiga Brevet den 10 Mars 1869 anbefalda fördelning af läroämnena på realliniens tre första klasser. Dervid hafva kurserne för *nedra* klassen fullt motsvarat dem, som i bilagan Litt. B. 2 föreskrifvas för Elementarläroverkens första klass, och de för skolans *öfra* klass dem, som för nämnda läroverks andra och tredje klass äro föreskrifna. Ingen lärjunge har under läseåret begagnat sig af undervisning i Franska språket, och blott *en* i Latin, hvilket skett på de timmar, då lärarens tid varit för annat ämne minst upptagen.

Undervisningen har varit mellan lärarne fördelad så, att Rektor undervisat i Kristendom 8 timmar, i Historia och Geografi 8, i Välskrifning 4, i Tyska (öfre kl.) 5, i Engelska $3\frac{1}{2}$ och i Latin $2\frac{1}{2}$, tillsammans 31; Kollegan i Naturvetenskap 4, i Svenska språket 9, i Matematik 13 och i Tyska (*nedra* kl.) 5, tillsammans 31 timmar. I likhet med föregående läseår har Rektor ensam öfvertagit ledningen af bönestunderne och hållit bibelförklaringar, hvaremot Kollegan rättat alla inom skolan förekommande skriftliga uppsatser på modersmålet. Rektor har varit föreståndare för *öfra* och Kollegan för *nedra* klassen.

Lärarne.

Då under hela året lärarebefattningarne i både Sång och Gymnastik varit vakanta, hafva desamma på förordnande uppehållits af Kollegan vid skolan, Dr *P. R. Billmanson*.

Lärjungarnes

antal utgjorde vid slutet af förl. läseår 35, af hvilka vid höstterminens början endast 24 återkommo. Bland de 11, som lemnade läroverket, afgingo 6 till Örebro H. Elementarläroverk, hvarest 2:ne intogos i n. v. 4:de klass, 3 i n. v. 3:dje och 1 (med otillräckliga betyg från nedra klassen) i 1:sta. Af de öfriga 5 erhöilo 2 plats i handel, 1 på jernvägskontor, 1 ingick i handtverks- och 1 i bergsmansyrket. Under höstterminen inskrefvos 7, så att lärjungeantalet då utgjorde 31; och sedan under vinterferierna 3 ytterligare afgått och under vårterminen 5 inskrifvits, utgör antalet inskrifne f. n. 33, deraf 14 i *öfra* och 19 i *nedra* klassen.

Skollokalen

har, sedan sista berättelsen afgafs, undergått en väsendtlig förändring och förbättring, i det att staden under nästl. sommar bekostat nedrifning af en vägg mellan 2:ne skolrum och derigenom beredt skolan en lärosal, som i afseende på utrymme, ljus och trefnad lemnar intet öfrigt att önska. Detta nya rum jemte det i förra årsredogörelsen omnämnda då nyinredda lärorum tillfredsställa f. n. fullkomligt skolans behof, och finnes dessutom i 2:ne bredvidliggande, för skolan disponibla, smårum tillfälle till behörigt ordnande af inventarier, äfvensom utrymme för uppställande af de samlingar för den Zoologiska och Botaniska undervisningen, som äro i fråga att anskaffas.

Undervisningsmaterielen.

I följd af ofvannämnda utvidgning af det ena lärorummet hafva för skolkassans medel under läseåret en större sittbänk och några andra behöfliga möbler blifvit anskaffade. Dessutom hafva 2:ne större kartor, näml. öfver Europa och Palestina, och diverse böcker, dels för skolans behof, dels till utlåning åt medellösa lärjungar blifvit inköpta. Genom Consistorii-Expeditionen har skolan bekommit 21 ex. af Elementarläroverkens årsprogrammer.

Examina.

Hösttermins-examen hölls den 20 December, och voro dervid såsom vittnen närvarande: Inspector Scholæ, Kontr.-prosten *O. Bohm*, Borgmästaren *C. J. Watz* och Provincialläkaren, K. Lifmedikus *L. Engström*. Dagen för vårtermins-examen är, såsom ofvan nämndt är, af H. H. Eforus utsatt till Lördagen den 11 Juni.

Nora den 14 Maj 1870.

VI. Stadspedagogien i Linde.

(Uppgift af vik. Rektor *E. G. Nyman*.)

Undervisningen.

Höstterminen, som började den 30 Aug., afslutades den 14 December. Vårterminen tog sin början den 17 Januari, och dagen för dess afslutande är föreslagen till den 10 Juni. Läsetimmarne hafva, likasom förhållandet varit under de föregående åren, varit förlagda till förmidda-

garne kl. $\frac{1}{2}$ 8—9; 10—12 (Onsdagar och Lördagar till kl. $\frac{1}{2}$ 1), samt Måndagar, Tisdagar, Torsdagar och Fredagar äfven till eftermiddagarne kl. 3—5. — Under den mörkare årstiden har likväl undervisningstiden varit så förändrad, att läsningarne begynt en half timma senare på förmiddagarne och en timma tidigare på eftermiddagarne. Läroböckerna äro hufvudsakligen desamma som i h. Elementarläroverkets i Örebro lägre klasser. Af vid skolan under vårterminen närvarande 28 lärjungar läsa 1 Latin, 3 Tyska och 6 Engelska. Någon undervisning i Gymnastik och Exercis har af brist på lärare under året ej kunnat meddelas.

Lärare.

Undervisningen har under läsåret bestridts af vik. Rektorn *E. G. Nyman*, sedan ordinarie Rektor, Fil. Doktor *E. J. Tägtström* för detta läsåår erhållit tjänstledighet.

Lärjungarnes

antal utgjorde vid förra läsårets slut 30, hvaraf 2 aflagt inträdesexamen till h. Elementarläroverket i Örebro, 2 till Nora Pedagogi, och 12 afgått utan anmäld orsak. Vid höstterminens början inskrefvos 3, och 1 återkom efter en termins frånvaro, hvarföre antalet denna termin utgjorde 18. Sedan vid vårterminens början 1 afgått, 6 blifvit nyinskrifne, och 5 efter en termins frånvaro återkommit till skolan, utgör för närvarande lärjungarnes antal 28.

Skol-lokalen

är oförändrad.

Undervisnings-materielen

är likaledes densamma som vid förra läsårets slut.

Examina.

Höstterminsexamen hölls i närvaro af Contr.-Prosten, Ledam. af K. N. O., fil. och theol. Dokt. *C. D. Arosenius*; dagen för vårterminens afslutande är föreslagen till den 10 Juni.

Lindesberg den 1 Maj 1870.

